

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**MOŽNOSTI VYUŽITÍ KONÍ PŘI VÝKONU SLUŽBY
POLICIE ČR A MĚSTSKÉ POLICIE PRAHA**

Autor práce: Terezie Coufalová
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost
Forma studia: Kombinovaná
Vedoucí práce: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Terezie Coufalová
Studijní program: Bezpečnostně právní činnost
Forma studia: Kombinovaná
Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce:

Možnosti využití koní při výkonu služby Policie ČR a Městské policie Praha

Název bakalářské práce v anglickém jazyce:

Possibilities of Using Horses in the Performance of Duties by the Police of the Czech Republic and the Municipal Police of Prague

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií
Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Datum zadání bakalářské práce: 11/2024

Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem bakalářské práce je analyzovat možnosti a přínosy využití koní při výkonu služby Policie České republiky a Městské policie Praha, se zaměřením na jejich roli v zajišťování veřejného pořádku, prevence kriminality a specifických zásahových situacích. Vedlejším cílem je posoudit současné využívání jízdní policie, identifikovat výhody i omezení tohoto přístupu a navrhnout řešení pro efektivnější využití koní v rámci bezpečnostních složek.

Student: Terezie Coufalová	11.11.2024 datum	 podpis
Vedoucí práce: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.	22.11.2024 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	2.12. 2024 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	9.12.2024 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	10.12.2024 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č.111/1998 Sb. Zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce PhDr. Štěpánu Kavanovi za cenné rady a vedení mé práce, za jeho vstřícnost a ochotu podílet se svými radami a připomínkami na zpracování mé práce.

ABSTRAKT

COUFALOVÁ T. Možnosti využití koní při výkonu služby Policie ČR a Městské policie Praha: bakalářská práce. Příbram: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2019. 64 s. Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Klíčová slova: hipologie, jízdní policie, koně, městská policie, policie ČR, výcvik koní

Bakalářská práce se zabývá problematikou oddělení Jízdní policie Správy hl. m. Prahy a Jízdní skupiny Městské policie Praha. Jsou zde popsány úkoly jízdní policie a způsoby jejich plnění. Dále se zaměří na využití a přípravu koní pro služební účely. V praktické části bude vypracována analýza zkušeností s přípravou a nasazením příslušníků Policie ČR a strážníků Městské policie Praha. Tato analýza bude realizována pomocí polostrukturovaných dotazníků ve spolupráci s Jízdní policií Správy hl. m. Prahy a Jízdní skupinou Městské policie Praha.

Hlavním cílem bakalářské práce je analyzovat možnosti a přínosy využití koní při výkonu služby Policie České republiky a Městské policie Praha, se zaměřením na jejich roli v zajišťování veřejného pořádku, prevence kriminality a specifických zásahových situacích. Vedlejším cílem je posoudit současné využívání jízdní policie, identifikovat výhody i omezení tohoto přístupu a navrhnout řešení pro efektivnější využití koní v rámci bezpečnostních složek.

ABSTRACT

COUFALOVÁ T. Possibilities of Using Horses in the Performance of Duties by the Police of the Czech Republic and the Municipal Police of Prague. Příbram: The College of European and Regional Studies, 2025. 64 pgs. Supervisor: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Key Words: hippology, mounted police, horses, municipal police, Police of the Czech Republic, horse training

The bachelor's thesis deals with the issue of the Traffic Police Department of the Central Administration. m. of Prague and the Riding Group of the Municipal Police of Prague. The tasks of the mounted police and the methods of their fulfillment are described here. It will also focus on the use and preparation of horses for official purposes. In the practical part, an analysis of experience with the preparation and deployment of members of the Police of the Czech Republic and officers of the Prague Municipal Police will be developed. This analysis will be carried out using semi-structured questionnaires in cooperation with the Traffic Police of the Capital Administration. m. of Prague and the Driving Group of the Prague City Police.

The main goal of the bachelor's thesis is to analyze the possibilities and benefits of using horses in the performance of the services of the Police of the Czech Republic and the Municipal Police of Prague, with a focus on their role in ensuring public order, crime prevention and specific intervention situations. A secondary goal is to assess the current use of mounted police, identify the advantages and limitations of this approach and propose solutions for more effective use of horses within the security forces.

Obsah

ÚVOD	9
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	10
2 ZAČÁTKY MODERNÍ POLICIE	12
2.1 Policie České republiky	13
2.1.1 Počátky jízdních složek	13
2.1.2 Oddělení služební hipologie	14
2.1.3 Právní úprava	16
2.2 Obecní Policie	17
2.2.1 Počátky jízdních skupin	18
2.2.2 Oddělení služební hipologie dnes	18
2.2.3 Právní úprava	19
3 HIPOLOGIE	21
3.1 Historický vývoj chovu koní v našich zemích	21
3.2 Chov koní v současnosti	26
3.3 Etologie	28
3.3.1 Plemeno Český teplokrevník	29
3.3.2 Plemeno Starokladrubský kůň	30
3.4 Služební hipologie	31
3.4.1 Obecné principy služební hipologie	32
3.4.2 Služební hipologie u vybraných bezpečnostních složek	44
4 VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	48
4.1 Dotazníkové šetření	48
4.1.1 Příprava jezdců a koní	49

4.1.2	Výkon služby a zásahy	50
4.1.3	Materiální a organizační zajištění	51
4.1.4	Návrhy, doporučení, zkušenosti	53
4.2	Návrhy pro případná zlepšení	53
4.3	Souhrn dotazníkového šetření	55
ZÁVĚR.....		57
Zdroje		58
Přílohy		61

ÚVOD

Bezpečnost a veřejný pořádek jsou klíčovými aspekty fungování každé společnosti. Orgány činné v trestním řízení a veřejná bezpečnostní služba využívají k plnění těchto úkolů různé prostředky, přičemž jedním z méně obvyklých, ale stále významných prvků je využití koní. Jezdeckví má v bezpečnostních složkách dlouhou tradici, a přestože moderní technologie přinášejí nové možnosti, jízdní jednotky Policie České republiky i městských policíí si nadále zachovávají své specifické a nenahraditelné místo.

Tato bakalářská práce se zaměřuje na problematiku využívání koní při výkonu služby v rámci Policie České republiky, konkrétně v oddělení jízdní policie Správy hlavního města Prahy, a rovněž v rámci Jízdní skupiny Městské policie Praha. Cílem je analyzovat, jaké jsou reálné možnosti a přínosy zapojení jízdní policie při plnění úkolů souvisejících s dohledem nad veřejným pořádkem, prevencí kriminality a zvládáním mimořádných událostí.

V úvodu jsou nejprve vymezeny historické souvislosti využití koní v bezpečnostních složkách, které umožňují lepší pochopení současné role jízdní policie. Následně je popsán současný stav v České republice se zaměřením na organizaci, úkoly, výcvik a nasazení jízdních jednotek. V praktické části je provedena analýza zkušeností příslušníků Policie ČR a Městské policie Praha s využíváním koní ve službě, a to na základě dotazníkového šetření.

Smyslem práce je nabídnout ucelený pohled na tuto specifickou formu výkonu služby, zhodnotit její výhody i limity a přispět k diskusi o jejím dalším rozvoji v podmínkách moderních bezpečnostních struktur.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hlavním cílem bakalářské práce je analyzovat možnosti a přínosy využití koní při výkonu služby Policie České republiky a Městské policie Praha, se zaměřením na jejich roli v zajišťování veřejného pořádku, prevence kriminality a specifických zásahových situacích. Vedlejším cílem je posoudit současné využívání jízdní policie, identifikovat výhody i omezení tohoto přístupu a navrhnout řešení pro efektivnější využití koní v rámci bezpečnostních složek.

Tato bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části byla použita především metoda rešerše, tedy sběr, třídění a studium odborné literatury, legislativních norem, interních předpisů Policie ČR a Městské policie Praha a dalších dostupných informačních zdrojů. V rámci práce byl zpracován komplexní přehled o historickém vývoji jízdní policie, současném fungování služební hipologie, systému výcviku jezdců a koní a jejich praktickém uplatnění v rámci bezpečnostních složek.

Použité metody výzkumu:

- Analýza – spočívá v rozboru odborných textů, interních pokynů a právních dokumentů (např. pokyn č. 83/2015, vnitřní předpisy MP Praha) s cílem pochopit strukturu a fungování jízdní služby.
- Syntéza – zahrnuje propojení poznatků z různých zdrojů (literatura, předpisy, praxe) do ucelených výstupů popisujících realitu výkonu služby a výcviku koní u PČR a MP Praha.
- Komparace – bude využita ke srovnání organizace a praxe jízdních jednotek Policie ČR a Městské policie Praha; rozdíly a společné rysy byly analyzovány v oblasti výcviku, přezkušování, organizace služby a materiálního zajištění.
- Polostrukturovaný dotazník – bude sloužit jako hlavní nástroj praktické části výzkumu. Dotazník byl koncipován do tematických bloků:
 - příprava jezdců a koní,
 - výkon služby a zásahy,
 - materiální a organizační zajištění,
 - návrhy, doporučení a zkušenosti.

Dotazník obsahoval jak uzavřené, tak otevřené otázky a byl distribuován jezdcům z řad Policie ČR a Městské policie Praha.

- Kvalitativní analýza – odpovědi z dotazníků byly vyhodnoceny kvalitativním způsobem, přičemž byl kladen důraz na tematické třídění odpovědí a opakující se zkušenosti respondentů. Výsledky byly zpracovány formou shrnujících výstupů.

Praktická část práce tedy vychází z výše uvedených metod, jejichž cílem bylo zjistit fungování jízdních jednotek, jejich přínosu pro bezpečnostní systém a také zmapování názorů samotných příslušníků na efektivitu současného systému a možnosti jeho zlepšení.

2 ZAČÁTKY MODERNÍ POLICIE

Za kolébku moderní policie je považována Anglie. V roce 1829 byl v jejím hlavním městě Londýně založen první sbor konstáblů. Tímto londýnským modelem se v roce 1845 inspirovala další města, jako je Madrid, poté 1848 Berlín a v roce 1852 Paříž. Na základě těchto vzorců následně vznikaly podobné policejní sbory i v dalších evropských státech a v zámoří.

Jako zmínku lze uvést, že v polovině 18. století byla v Praze orgánem policejní správy Městská stráž, která čítala přibližně 70 mužů. Tato stráž vykonávala službu na radnici a v městském vězení, dohlížela na pořádek v ulicích i v okolí města, kontrolovala vjezd a výjezd u městských bran a zasahovala při pouličních nepokojích. Dále vykonávala nařízené kontroly, dohlížela na městská tržiště, eskortovala vězně a asistovala při veřejných popravách. V roce 1780 se v Praze začaly šířit krádeže a loupeže, a proto bylo najato 60 ponocných, kteří podléhali bezpečnostní komisi. Ke sjednocení bezpečnostních složek došlo v roce 1783, kdy byl počet nově vytvořené policie snížen na méně než 100 mužů. Služební stanoviště bylo rozděleno mezi 19 strážnic, přičemž počet strážníků se následně zvýšil na 160. V roce 1787 došlo k další reorganizaci Městské stráže, kdy vzrostl počet strážnic na 29.¹

V Brně byla na podzim roku 1866 založena Městská policie, která byla definována jako civilní strážní sbor a exekutivní orgán lokální policie zemského hlavního města Brna. Podléhala purkmistrovi nebo jeho zástupci a pro její řízení byl zřízen policejní úřad brněnské obecní rady, jehož představeným se stal městský úředník v hodnosti městské rady. Jednotlivé sekce policie vedli okresní dohlážitelé. Městská policie čítala 90 mužů a v roce 1866 byla ustavena pouze provizorně, definitivně byla ustanovena až v roce 1868. Od tohoto roku vzrostl její počet na 100 mužů, přičemž měla právo udělovat licence na taneční zábavy, hudební produkce, otevírání hostinců a kaváren, a provádět inspekce veřejných tanečních zábav. Další reorganizace brněnské policie probíhaly v letech 1871, 1892 a 1905.²

¹MACEK, Pavel a UHLÍŘ, Lubomír. *Dějiny policie a četnictva*. Praha: Police history, 2011. 20-55 s. ISBN 978-80-86477-55-8.

²GREGOR, Dalibor a HOLÝ, Miroslav. *Starokladrubští koně ve službách jízdní policie*. Opava: FotoGregor, 2023. 19-29 s. ISBN 978-80-87731-48-2.

Postavení bezpečnostních složek ve státní struktuře se po roce 1945 proměňovalo v závislosti na změnách politické situace. Zásadní odchylku od předchozích bezpečnostních systémů představovalo zřízení jednotné struktury, která zahrnovala jak dosavadní stabilní policejní složky, tak i různorodé provizorní ozbrojené skupiny.³

2.1 Policie České republiky

Policie České republiky byla založena na základě zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky. S ohledem na změny v České republice a reorganizaci struktury policie došlo k přijetí nového zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, který upravuje činnost policie České republiky. Podle tohoto zákona je Policie ČR jednotným ozbrojeným bezpečnostním sborem, jehož hlavním úkolem je chránit bezpečnost osob, majetku a veřejného pořádku. Policie vykonává také úkoly v souladu s trestním řádem a plní úkoly v oblasti vnitřního pořádku a bezpečnosti, jak jsou stanoveny národními zákony, mezinárodními smlouvami a předpisy Evropské unie, které tvoří součást právního řádu ČR. V rámci své činnosti se Policie ČR podílí také na plnění úkolů Integrovaného záchranného systému (IZS), a to především při řešení mimořádných událostí, ochraně obyvatelstva a zajišťování koordinovaného postupu s dalšími složkami IZS, jako jsou hasiči a zdravotnická záchranná služba.⁴

Policie ČR je řízena Ministerstvem vnitra ČR a její struktura zahrnuje Policejní prezidium, útvary s celostátní působností, krajská ředitelství a útvary zřízené v rámci těchto ředitelství. Zákon stanovuje existenci 14 krajských ředitelství, jejichž územní obvody odpovídají 13 krajům České republiky a hlavnímu městu Praze.⁵

2.1.1 Počátky jízdních složek

Počátky jízdních složek policie v České republice probíhal v roce 1991, během konání Všeobecné československé výstavy, která se uskutečnila od 15. května do 28. října 1991 na pražském výstavišti. Tato výstava navazovala na jubilejní výstavu z roku 1891

³MACEK, Pavel a UHLÍŘ, Lubomír. *Dějiny policie a četnictva IV. (1945-1989)*. Mělník: příbramská tiskárna s.r.o., Nádražní 190, 261 01 Příbram IV., 2011. 20-55 s. ISBN 978-80-86477-55-8.

⁴ZEMAN, Miloš. *Integrovaný záchranný systém*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta chemická, 2007. 51 s. ISBN 978-80-214-3448-6.

⁵HRINKO, Martin, 2020. *Pořádková činnost policie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. 15-19 s. ISBN 978-80-7380-793-1.

a jejím cílem bylo ukázat, že i po částečné izolaci v letech 1948–1989 je Československo stále významnou průmyslovou zemí. V rámci této výstavy probíhalo slavnostní představení prvního jízdního oddílu Policie ČR v Praze, dnes součásti Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy, konkrétně oddělení služební hipologie sídlící na Císařském ostrově.

V roce 1993 následovalo zřízení oddělení jízdní policie v Brně, nyní součást Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje, které využívá bývalý vojenský objekt v Brně-Medlánkách, jež bylo v roce 2004 předáno policejnímu prezidiu ČR. V roce 1993 byl rovněž zřízen další jízdní oddíl ve Zlíně, kde byly původně umístěny služební koně v Pozlovicích, a od roku 2018 se přesunuly do stájí Zemského hřebčince v Tlumačově, pod oddělení služební hipologie Krajského ředitelství policie Zlínského kraje. V roce 2021 bylo zřízeno oddělení služební hipologie i v Libereckém kraji, které sídlí ve Frýdlantu, a stalo se tak posledním novým jízdním oddílem v České republice.⁶

2.1.2 Oddělení služební hipologie

Služební hipologie Policie ČR spadá pod Policejní prezidium a je součástí služby pořádkové policie. Konkrétně se jedná o oddělení služební hipologie, které je specializovanou organizační jednotkou využívající koně k plnění specifických úkolů v rámci veřejného pořádku a bezpečnosti. Tato činnost je definována jako komplex aktivit souvisejících s chovem, výcvikem, ošetřováním a praktickým využíváním služebních koní.⁷

Právní rámec a organizační pravidla služební hipologie upravuje pokyn policejního prezidenta č.83/2015, který stanovuje systém výcviku, péče o koně, kvalifikaci jezdců i způsob výběru a vyřazování koní. Základním kvalifikačním stupněm je čtyřtýdenní kurz zakončený získáním osvědčení, na nějž navazuje týdenní cvičitelský kurz. Úspěšným složením odborné zkoušky může jezdec získat oprávnění cvičitele s časově neomezenou platností. Instruktorem výcviku se stává policista, který disponuje odbornou kvalifikací a metodicky vede výcvik jezdců i koní.

⁶GREGOR, Dalibor a HOLÝ, Miroslav. *Starokladrubští koně ve službách jízdní policie*. Opava: FotoGregor, 2023. 95 s. ISBN 978-80-87731-48-2.

⁷PČR. *Odbor služební kynologie a hipologie*. Online. Intranet. 26.1.2018. Dostupné také z: [https:// pp-portal.pcr.cz/pnpp/rspp/oskh/SitePages/Domovská_stránka.aspx](https://pp-portal.pcr.cz/pnpp/rspp/oskh/SitePages/Domovská_stránka.aspx).

Oddělení služební hipologie je organizačně začleněno do krajských ředitelství Policie ČR. Mezi jeho klíčové úkoly patří výkon hlídkové služby, zajištění veřejného pořádku, ochrana osob a majetku, prevence kriminality a reprezentace Policie ČR na veřejnosti i v rámci mezinárodní spolupráce s hipologickými organizacemi.

Policejné hipologické činnosti se dělí na základní (např. hlídková činnost, pátrání po pohřešovaných osobách) a speciální (zásahy pod jednotným velením ve spolupráci s pořádkovými jednotkami). Podle míry připravenosti jsou služební koně zařazováni do kategorií: „hlídkový služební kůň“ nebo „kůň pro speciální úkoly“.

Výcvik koní probíhá v remontních a výcvikových stájích a na odděleních služební hipologie pod dohledem instruktorů nebo cvičitelů. Zaměřuje se na základní výcvik nových koní, jejich rehabilitaci a každodenní přípravu. U koní se trénuje zejména lonžování, skoky, pohyb na mechanickém zařízení, práce v terénu a překonávání rušivých podnětů. Výcvik jezdců zahrnuje drezúru, jízdu v terénu, práci na lonži a nácvik zákroků v součinnosti s pořádkovou jednotkou. Každoročně se uskutečňuje společné secvičení všech jízdních oddílů.

Přezkoušení jezdců i koní probíhá do 12 měsíců od zařazení do služby, následně každé dva roky. V případě neúspěchu je stanoven opravný termín. Pokud kůň ani poté nesplní předepsaná kritéria, je vyřazen ze služby nebo mu může být snížena kategorie.⁸

Jízdní hlídky vykonávají službu minimálně ve dvojici a pouze se schválenými koni a kvalifikovanými jezdci. Směna obvykle nepřesahuje 7,5 hodiny, přičemž je do ní započítána i péče o koně a výstroj. Hlídková činnost se primárně plánuje do míst s omezeným provozem – parků, lesoparků, pěších zón nebo zemědělských oblastí. Koně jsou rovněž nasazováni při pátracích akcích v těžko přístupných terénech. Za ztížených podmínek, jako je hustá mlha či sněžení, se využívají pouze výjimečně.

Při zásazích pod jednotným velením může být jízdní jednotka nasazena buď samostatně, nebo ve spolupráci s pořádkovou jednotkou, například pro rekognoskaci

⁸MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Pokyn ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky č.2/1.března 2024, kterým se stanoví postup policistů na úseku činnosti služební hipologie*. Policejní prezidium České republiky, 2024. Interní dokument. 2-4 s.

terénu nebo demonstraci síly. Nesmí však být použita v případech, kdy jsou nasazeny plošné slzotvorné prostředky.

Obměna koní probíhá každoročně na základě požadavků jednotlivých oddělení, které se zasílají do 30. dubna. Koně jsou pořizováni formou nákupu nebo výpůjčky. Výběrová komise složená ze zástupců hipologie, veterinární služby a odboru služební kynologie posuzuje vhodnost každého koně. Hodnotí se věk (min. 3 roky), kohoutková výška (min. 165 cm), charakter, temperament, plemeno, barva i absence zlovyků a exteriérových vad. Kromě toho koně musí absolvovat veterinární vyšetření a test vhodnosti.

Vyřazení služebních koní probíhá na základě návrhu posudkové komise, která hodnotí jejich další využitelnost. Pokud jsou koně vypůjčeni, vracejí se zpět majiteli. Koně ve vlastnictví policie jsou nejprve nabídnuti jiným státním organizacím a v případě nezájmu mohou být prodáni prostřednictvím nabídkového řízení.⁹

2.1.3 Právní úprava

Činnost služební hipologie Policie ČR je upravena zejména v následujících interních předpisech a metodikách:

- Pokyn policejního prezidenta č. 83/2015, kterým se upravuje činnost služební hipologie, dále jen PPP č.83/2015.¹⁰

Tento pokyn stanovuje základní zásady a postupy pro organizaci a činnost služební hipologie Policie ČR, včetně podmínek pro zařazení koní a policistů do služby.

- Pokyn ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky č.2/2024, kterým se stanoví postup policistů na úseku činnosti služební hipologie, dále jen PŘ ŘSPP PP ČR č.2/2024.¹¹

⁹MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Pokyn ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky č.2/1.března 2024, kterým se stanoví postup policistů na úseku činnosti služební hipologie*. Policejní prezidium České republiky, 2024. Interní dokument. 18-19 s.

¹⁰MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Pokyn policejního prezidenta č. 83/28. dubna 2015, kterým se upravuje činnost služební hipologie*. Policejní prezidium České republiky, 2015. Interní dokument.

¹¹MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Pokyn ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky č.2/1.března 2024, kterým se stanoví postup policistů na úseku činnosti služební hipologie*. Policejní prezidium České republiky, 2024. Interní dokument.

Metodika upravuje spolupráci jízdní policie s ostatními pořádkovými jednotkami Policie ČR, zejména při zajišťování veřejného pořádku a při zvláštních akcích (demonstrace, sportovní utkání, kulturní akce), a zároveň obsahuje i kritéria a postupy testu vhodnosti koně pro výkon služby.

2.2 Obecní Policie

Obecní policie se řídí zákonem č. 553/1991 Sb., o obecní policii, který určuje, že obecní policie je zřizována a rušena obecním zastupitelstvem na základě obecně závazné vyhlášky. V obcích, které jsou městem nebo statutárním městem, se označuje jako městská policie. V hlavním městě Praze se také používá název městská policie. Tvoří ji strážníci, kteří musí mít platné osvědčení k výkonu své funkce, a dále čekatelé nebo osoby, které nejsou strážníky ani čekateli.

Řízení obecní policie vykonává starosta nebo jiný člen zastupitelstva, který je k tomu pověřen, a některé úkoly může vykonávat i určený strážník. Úkolem obecní policie je zajištění místních záležitostí veřejného pořádku v rámci obce a plnění dalších úkolů, které vyplývají ze zákona. Obce, které nemají svou vlastní obecní policii, mohou uzavřít veřejnoprávní smlouvu s obcí, která ji zřídila, a v tomto případě může obecní policie vykonávat úkoly i na území smluvní obce.

Obecní policie spolupracuje s veřejnými orgány, přispívá k ochraně osob a majetku, dohlíží na dodržování pravidel občanského soužití a obecně závazných vyhlášek, podílí se na dohledu nad bezpečností silničního provozu, a to jak na pozemních komunikacích, tak i na udržování veřejného pořádku. Provádí dohled nad čistotou veřejných prostranství a podílí se na prevenci kriminality. Také odhaluje přestupky a jiné správní delikty. Poskytuje ministerstvu vnitra ČR údaje za účelem statistik. Jízdní skupiny městské policie působí v několika městech ČR, konkrétně v Ostravě, Pardubicích a Praze. V letech 1993–2005 působil i jízdní oddíl Městské policie Brno.¹²

¹²ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů*. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1991, částka 101.

2.2.1 Počátky jízdních skupin

V Brně byla na podzim roku 1866 založena Městská policie, která byla definována jako civilní strážní sbor a exekutivní orgán lokální policie zemského hlavního města Brna. Podléhala purkmistrovi nebo jeho zástupci a pro její řízení byl zřízen policejní úřad brněnské obecní rady, jehož představeným se stal městský úředník v hodnosti městské rady. Jednotlivé sekce policie vedli okresní dohlázející. Městská policie čítala 90 mužů a v roce 1866 byla ustavena pouze provizorně, definitivně byla ustanovena až v roce 1868. Od tohoto roku vzrostl její počet na 100 mužů, přičemž měla právo udělovat licence na taneční zábavy, hudební produkce, otevírání hostinců a kaváren, a provádět inspekce veřejných tanečních zábav. Další reorganizace brněnské policie probíhaly v letech 1871, 1892 a 1905.¹³

2.2.2 Oddělení služební hipologie dnes

V současnosti fungují v Praze čtyři jízdní skupiny městské policie. Jedna skupina je ustájena v Praze 11, v oblasti Milíčovského lesa, další dvě skupiny sídlí na závodě Velká Chuchle, kde mají stáje obvodní ředitelství Městské policie pro Prahu 5 a Prahu 1. Poslední skupina je umístěna v Praze 7, na ulici V Zámčích.

V srpnu 2007 zakoupila městská část Praha 11 pro svůj obvod první dva starokladrubské bělouše z Národního hřebčína Kladruby nad Labem, čímž vznikla první jízdní skupina Městské policie Praha. Druhá jízdní skupina byla založena v roce 2008, kdy městská část Praha 13 zakoupila pro svůj obvod dva starokladrubské vraníky. V březnu 2008 začala působit na území městské části Prahy 5 a 16 třetí jízdní skupina, která zahrnovala jednoho starokladrubského vraníka a jednoho bělouše. Čtvrtá jízdní skupina byla zřízena v prosinci 2009 pro městskou část Praha 7, kde byly zakoupeny opět starokladrubský bělouš a vraník. V druhé polovině roku 2010 vznikla pátá jízdní skupina pro Prahu 1, přičemž zároveň došlo k reorganizaci, kdy druhá jízdní skupina z městské části Praha 13 byla převedena a začleněna do jízdní skupiny pro Prahu 7. V současnosti slouží v Praze celkem 27 policejních koní, z toho 21 starokladrubských a 6 českých

¹³GREGOR, Dalibor a HOLÝ, Miroslav. *Starokladrubské koně ve službách jízdní policie*. Opava: FotoGregor, 2023. 55-70 s. ISBN 978-80-87731-48-2.

teplokrevníků. Tito koně jsou rozděleni do čtyř výše zmíněných jízdnic skupin, které spadají pod jednotlivá oblastní ředitelství Městské policie Praha.¹⁴

2.2.3 Právní úprava

Kůň není podle zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii považován za donucovací prostředek. V rámci městské policie je využíván jako dopravní prostředek v oblastech, které jsou pro službu na koni vhodné, jako například okrajové části měst, lesoparky, záchranářské a chatové osady a podobně. Na rizikových akcích s předpokládaným větším počtem osob je kůň využíván pro lepší přehlednost, protože umožňuje přehled nad davem. Hlavním donucovacím prostředkem v těchto situacích je jezdecký obušek, který se od běžného obušku liší svou délkou. Policista je také vybaven standardní služební zbraní, jejíž použití je striktně upraveno zákonem č. 553/1991 Sb., o obecní policii.¹⁵

Činnost jízdnic skupiny Městské policie hl. m. Prahy (MP HMP) je upravena následujícími právními předpisy:

- Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, který stanovuje základní právní rámec pro činnost obecní (městské) policie, včetně pravomocí a povinností strážníků.
- Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, který upravuje podmínky chovu a péče o zvířata, včetně služebních koní.
- Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči, ve znění pozdějších předpisů, který stanovuje požadavky na zdravotní péči a prevenci nemocí u zvířat.
- Nařízení Rady hl. m. Prahy č. 3/2008 Sb. hl. m. Prahy, kterým se vydává Statut hlavního města Prahy, který upravuje organizační strukturu a kompetence městských částí a orgánů hl. m. Prahy, včetně Městské policie.
- Vnitřní předpisy Městské policie hl. m. Prahy, zejména:

¹⁴MĚSTSKÁ POLICIE hl. m. Prahy. *Příkaz ředitele Městské policie hl. m. Prahy č. 14/30.dubna 2008, kterým se vydává směrnice upravující činnost zaměstnanců Městské policie hl. m. Prahy při výkonu práce související s plněním úkolů jízdnic skupiny obvodního ředitelství Městské policie hl. m. Prahy.* Interní dokument.

¹⁵ČESKO. *Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů.* In: Sbíрка zákonů České republiky. 1991, částka 101.

- Příkaz ředitele Městské policie hl. m. Prahy č. 14/2008, kterým se vydává směrnice upravující činnost zaměstnanců Městské policie hl. m. Prahy při výkonu práce související s plněním úkolů jízdní skupiny obvodního ředitelství Městské policie hl. m. Prahy. Tento příkaz stanovuje způsoby použití koně a jezdců služby strážníků zařazených v jezdeckých skupinách, jejich výcvik a výcvik koní. Dále upravuje písemnosti, které je třeba vést na jízdní skupině Městské policie.
- Příkaz ředitele Městské policie hl. m. Prahy č. 38/2008, kterým se vydává směrnice, kterou se v podmínkách Městské policie hl. m. Prahy stanoví některé zásady bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci s koňmi. Tento příkaz obsahuje zásady bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci s koňmi, včetně identifikace možných rizik a postupů, jak jim předcházet.
- Mgr. Luboš Kožíšek, metodik MP hl. m. Prahy, Metodika výcviku služebních koní a zkušební řád, výběr strážníka jezdce a služebního koně. Tento dokument stanovuje jednotný postup při výběru, výcviku a zkoušení služebních koní a jezdců pro potřeby městských policí v České republice. Popisuje kritéria pro výběr vhodného služebního koně s důrazem na jeho povahu, zdravotní stav, věk a tělesnou konstituci. Současně specifikuje požadavky na uchazeče, jeho fyzickou zdatnost, jezdecké schopnosti a psychickou odolnost. Metodika dále upravuje systematický výcvik koně i jezdce v různých fázích, od základního seznámení až po specializovanou přípravu k plnění specifických úkolů, jako jsou služební pochůzky, doprovody či zásahy v krizových situacích. Součástí dokumentu je i zkušební řád, který specifikuje obsah zkoušek a hodnotící kritéria pro ověření připravenosti dvojice k výkonu služby.

3 HIPOLOGIE

Hipologie jako vědní a praktická disciplína zabývající se chovem, výcvikem, anatomií, etologií a využitím koní, tvoří odborný základ pro porozumění roli koně v různých oblastech lidské činnosti, včetně jejich zapojení do výkonu služby u bezpečnostních složek. Vzhledem k tomu, že bakalářská práce se zaměřuje na možnosti využití koní při výkonu služby Policie ČR a Městské policie Praha, je nezbytné nejprve přiblížit historický vývoj chovu koní v našich zemích a obecné principy hipologie. Tyto poznatky pak vytvářejí východisko pro pochopení specifických nároků, které jsou kladeny na služební koně a jejich jezdce, a pomáhají zasadit současnou služební hipologii do širšího kontextu.

3.1 Historický vývoj chovu koní v našich zemích

První zmínky o chovu koní na území dnešních českých zemí se objevují již v období osidlování Slovy v 6. století. V této době však koně nebyli využíváni k vojenským účelům, neboť slovanští bojovníci, kteří na toto území přicházeli, vedli boj převážně pěšmo. Jejich bojová taktika byla spíše obranného než útočného charakteru. Již v průběhu 7. a 8. století však chov koní získával na významu, neboť se stal důležitým prostředkem dopravy i tažným zvířetem. Postupem času nabyl na důležitosti i ve vojenské sféře, přičemž právě toto využití výrazně ovlivnilo další vývoj chovu koní ve středověku.

Praha se stala významnou křižovatkou karavánních cest. Po založení hradu kolem roku 850 vzniklo pod ním, v místech dnešního Staroměstského náměstí, rozsáhlé tržiště. Klíčovou roli v jeho zásobování tehdy sehrávali koně.

Koně sehrávali stále důležitější roli v hospodářském rozvoji země a postupně se stali nepostradatelnou součástí života tehdejší vládnoucí vrstvy. Jejich chov se neustále rozšiřoval a už v 9. století byli koně hojně vyváženi, přičemž patřili mezi hlavní vývozní artikly. Tržní poplatek, který český kupec platil za klisnu, byl vyšší než za hřebce. Toto cenové zvýhodnění klisen vedlo k výraznému rozmachu jejich chovu.¹⁶

¹⁶ DUŠEK, Jaromír. *Chov koní v Československu*. Ilustrovala Jana ČAPKOVÁ. Praha: Brázda, 1992. Živočišná výroba (Brázda). 87-115 s. ISBN 80-209-0168-X.

Koně chovaní v našich zemích v průběhu tohoto období zastupovali jak typy mongolských a tarpanovitých koní, tak se postupně začal rozšiřovat i chov koní západoevropského typu. Jejich výška v kohoutku se pohybovala v rozmezí 120 až 150 cm, přičemž podle archeologických nálezů nejčastěji dosahovali výšky okolo 138 cm. Ve slovanských oblastech byli chováni především koně lehčího rámce, kteří byli do výcviku zařazováni ve věku čtyř až pěti let.

Vstupem do středověku, kdy se lidská společnost ocitla v epoše feudalismu, se pro chov koní vytvořily nové podmínky, které se v průběhu času proměňovaly v závislosti na společenském a hospodářském vývoji. S nástupem rytířství a změnami ve vojenském využití koní se začaly postupně měnit požadavky na jejich typologii. Zvyšovaly se zejména nároky na jejich mohutnost, což vedlo k většímu uplatnění koní západoevropských plemen.

Jelikož kůň představoval hlavní jízdní a dopravní prostředek prakticky v celé Evropě, byly hlavní směry a rozsah jeho chovu určovány společenskými, hospodářskými a politickými faktory. Ve středověku se podle účelu využití koně dělili na několik základních typů: válečný (bojový) kůň, slavnostní/parádní kůň pro ceremoniální účely, pracovní kůň (klepper) a soumarský kůň (pro náklad, často totožný s klepperem). Vedle těchto typů existovali i koně jednostranné výkonnosti, zejména tažní. I tito však museli být v případě potřeby schopni služeb pod sedlem, zejména pokud byli využíváni v zemědělství.

Podle dochovaných plemenářských zásad z 11. století bylo ideální chovné stádo tvořeno dvanácti klisnami a jedním plemenným hřebcem. Vyšší počet klisen na jednoho hřebce se nedoporučoval, a to z důvodu udržení jeho fyzické kondice a zachování biologické hodnoty semene. Za účelem rozvoje chovu koní byly budovány četné hřebčiny, zpravidla v blízkosti hradních sídel. Tyto objekty byly poměrně rozsáhlé, často s počtem 50 až 200 klisen, a mimořádná pozornost byla věnována výběru kvalitních plemeníků.¹⁷

¹⁷ MISAŘ, Drahošlav a JISKROVÁ, Iva. *Chov a šlechtění koní*. Brno: Ediční středisko MZLU, 2021. 59-70 s. ISBN 80-7157-510-0.

Přestože byl počet hřebčinů značný, zůstával chov koní nadále roztržštěný. Úplné sjednocení chovatelských koncepcí nebylo možné vzhledem k tehdejšímu feudálnímu uspořádání společnosti, které zároveň představovalo překážku širšího hospodářského rozvoje.

Do chovu byli zařazováni především hřebci, kteří prokázali svou výkonnost například v turnajích nebo během válečných tažení. Výběr plemeníků byl výhradní záležitostí majitele chovu. Naopak u klisen se výkonnostní kritéria dlouhodobě neuplatňovala – tato praxe přetrvávala až do 19. století. I se vznikem chovatelských svazů a zaváděním výkonnostních zkoušek byly tyto zkoušky aplikovány převážně pouze na hřebce. Důvodem tohoto přístupu byly především ekonomické faktory.

V rámci šlechtění koní docházelo postupně v různých oblastech k formování místních rázů. Kromě přirozeného vývoje k tomu přispívaly i snahy o křížení, a to často za využití koní získaných jako válečná kořist. Po skončení vojenských konfliktů docházelo ve stabilizovaných chovech ke změnám v plemenitbě, neboť do chovu byli běžně zařazováni i ukořistění koně.

S nástupem novověku docházelo k rychlému rozvoji palných zbraní, což zásadně proměnilo válečnou techniku i strukturu armád. Rytířská jízda ztrácela na významu a byla postupně nahrazována novou, pohyblivější kavalerií. Změněná taktika boje kladla zvýšené nároky na koně, zejména pokud šlo o výkonnost a schopnost rychle reagovat na jezdcovy podněty při individuálních střetech. Těmto požadavkům nejlépe vyhovovali koně španělského typu, kteří se vyznačovali nejen vynikajícími fyzickými schopnostmi a učenlivostí, ale i exteriérovou elegancí, což je činilo vhodnými také pro ceremoniální účely.¹⁸

Chov španělských koní se postupně rozšířil i do českých zemí, kde byli tito koně chováni v několika významných hřebčinech. Intenzivní vývoz španělských koní směřoval především do Itálie a dalších evropských zemí. Genetický vliv těchto koní se promítl i do chovu dnes uznávaných sportovních plemen, jako jsou hanoverští, holštýnští, oldenburští

¹⁸ DUŠEK, Jaromír. *Chov koní v Československu*. Ilustrovala Jana ČAPKOVÁ. Praha: Brázda, 1992. Živočišná výroba (Brázda). 40-68 s. ISBN 80-209-0168-X.

či východofříská plemena, jejichž krevní základ vychází mimo jiné právě z těchto španělských předků.

Ze značného množství hřebčínů zaměřených na chov španělských koní se mimo oblast Iberského poloostrova dochovaly pouze dva: císařský hřebčín v Kladrubech nad Labem, založený roku 1579, a hřebčín v Lipici, založený o rok později, v roce 1580.

S nástupem novověku se postupně začala rozvíjet i koncepce tzv. zemského chovu. V jejím rámci se z původně pestré krevní základny začaly formovat charakteristické domácí rázy koní. Významným centrem zemského chovu byly zejména východní Čechy, kde převažoval teplokrevný typ koně, přičemž zvláštního věhlasu dosáhli koně chrudimští. Naopak v jižních Čechách se rozvíjel chov těžších tažných koní, zejména netolických, u nichž byl výraznější podíl krve západoevropského typu.

V tomto období si někteří osvícení chovatelé začínali uvědomovat význam biologické hodnoty domácích plemen i jejich přizpůsobení specifickým podmínkám prostředí. Postupně tak docházelo k poznání, že největšího úspěchu dosahují chovy, které staví právě na kvalitním domácím chovném materiálu.¹⁹

Chov koní v českých zemích utrpěl značné škody během třicetileté války, kdy se velká část válečných operací odehrávala právě na našem území. V 18. století však začalo docházet ke změnám ve struktuře chovaných plemen, a to v reakci na požadavky rozvíjejícího se průmyslu a rostoucí potřebu efektivní dopravy. Klíčovými kritérii se staly rychlost a tahová síla koní.

V důsledku těchto změn postupně ztráceli na významu španělští koně, jejichž dřívější dominantní postavení nahrazovali koně anglických plemen, především pro svou výkonnost a přizpůsobivost novým potřebám. Významný vliv na kvalitu chovu měly četné chovatelské předpisy a nařízení z 18. století. Ty se vyznačovaly vysokou mírou zásadovosti a systematičnosti, a v mnoha svých principech zůstávají relevantní dodnes.

¹⁹ DUŠEK, Jaromír. *Chov koní v Československu*. Ilustrovala Jana ČAPKOVÁ. Praha: Brázda, 1992. Živočišná výroba (Brázda). 400 s. ISBN 80-209-0168-X.

Na podporu rozvoje chovu koní vydal císař Karel VI. v roce 1736 opatření reagující na nepříznivou situaci v produkci koní, která byla důsledkem dlouhotrvajících válek. Součástí tohoto nařízení byl zákaz vývozu koní ze země a uložení povinnosti zemským stavům věnovat zvýšenou péči chovu, zejména prostřednictvím využívání kvalitních hřebců a klisen k plemenitbě.²⁰

Další významný pokrok v oblasti chovu koní nastal během vlády Marie Terezie, která pokračovala v politice svého otce a činila řadu opatření zaměřených především na zajištění dostatečného počtu koní pro vojenské účely. V roce 1763 byl vydán patent, jímž bylo zavedeno jednotné řízení chovu koní v celé monarchii. Území říše bylo rozděleno na menší chovatelské oblasti, ve kterých probíhal systematický soupis plemenných hřebců. Do plemenitby mohli být zařazováni pouze hřebci s minimální výškou v kohoutku 16 pěstí (tj. 168 cm), kteří nevykazovali žádné dědičné vady. Klisny určené k chovu byly označovány ožehy, stejně jako hříbata do věku tří let. Jakékoli zneužití těchto značek bylo přísně trestáno.

Za účelem podpory domácího chovu koní byly zvýšeny výkupní ceny remont, čímž došlo ke snížení jejich dovozu ze zahraničí, zejména z oblasti Holštýnska. V reformním úsilí pokračoval také císař Josef II., který přijal další opatření vedoucí ke zvelebení chovu. Mezi tato opatření patřila regulace připouštění hřebců, založení zvěrolékařské školy, udělování chovatelských premií či podpora vydávání odborné hipologické literatury. Významným krokem bylo rovněž zřízení státních hřebčích stanic, které umožňovaly bezplatné připouštění.

Dne 17. ledna 1782 byl vydán dekret, jenž definoval podmínky pro uznání hřebců jako plemeníků a stanovil kritéria způsobilosti klisen k připouštění. I přes tato rozsáhlá opatření se však zdecimovaný chov po sedmileté válce (1763) rozvíjel jen velmi pomalu. Všechna přijatá opatření však měla dlouhodobý konstruktivní význam a přispěla ke kvalitativní přestavbě a stabilizaci stáda.²¹

²⁰ MISAŘ, Drahoslav a JISKROVÁ, Iva. *Chov a šlechtění koní*. Brno: Ediční středisko MZLU, 2021. 17-25 s. ISBN 80-7157-510-0.

²¹ DUŠEK, Jaromír. *Chov koní v Československu*. Ilustrovala Jana ČAPKOVÁ. Praha: Brázda, 1992. Živočišná výroba (Brázda). 56-79 s. ISBN 80-209-0168-X.

V první polovině 19. století došlo k výraznému rozmachu chovu koní. Ke zlepšení napomohlo zejména organizování plemenitby, zavádění plemenných knih, pořádání chovatelských výstav a další systematické kroky na podporu kvality a výkonnosti chovaných jedinců.

Výrazná proměna nastala u koní určených pro vojenské účely. Původní těžké jízdní oddíly byly postupně přebudovávány na lehčí kavalerii, která lépe odpovídala měnícím se požadavkům moderního bojiště. Využití koní ve vojsku dosáhlo vrcholu na konci 19. století, avšak po první světové válce význam jezdeckých a tažných jednotek výrazně poklesl. Přesto je pozoruhodné, že během první světové války bylo nasazeno přibližně 1,5 milionu koní, z nichž přibližně 60 % v důsledku válečných operací zahynulo.

Za významný pokrok v oblasti chovu koní lze považovat zřizování chovatelských svazů, které úzce spolupracovaly se státními hřebčinci při prosazování chovných cílů. Tyto svazy sehrály klíčovou roli nejen při organizaci plemenitby, ale také při testaci hřebců, tedy hodnocení jejich výkonnosti. Zavedení výkonnostních zkoušek představovalo zásadní kvalitativní posun ve šlechtění a výběru koní a výrazně přispělo ke zvyšování výkonnostního potenciálu chovaných populací.

Kůň si po celá tisíciletí udržoval významné postavení mezi hospodářskými zvířaty. Jeho úzká součinnost s člověkem, jak při práci, tak ve vojenských i společenských sférách, mu zajistila výjimečné postavení. Kvalita a úroveň chovu koní byla vždy pýchou každého zodpovědného chovatele.²²

3.2 Chov koní v současnosti

Chov koní má v České republice dlouhou tradici, která se postupně přetvářela až do dnešní moderní podoby. V současnosti představuje chov koní významnou, i když relativně malou součást živočišné výroby. Koně jsou dnes využíváni především v oblasti sportu, rekreace, hipoterapie, agroturistiky a částečně i v lesním hospodářství a u ozbrojených složek.²³

²²GREGOR, Dalibor a HOLÝ, Miroslav. *Starokladrubští koně ve službách jízdní policie*. Opava: FotoGregor, 2023. 35-46 s. ISBN 978-80-87731-48-2.

²³JISKROVÁ, Iva. *Aktuální problémy chovu a šlechtění koní v ČR*. Brno: Ediční středisko MZLU, 2008. 12-15 s. ISBN 978-80-7375-241-5.

Podle údajů Ústřední evidence koní (ÚEK) působí na území České republiky několik desítek tisíc registrovaných koní. Nejčastěji chovanými plemeny jsou český teplokrevník, český chladnokrevník a starokladrubský kůň. Dále jsou rozšířena i zahraniční plemena sportovních koní, jako např. hannoverský, holštýnský nebo KWPN.²⁴ Významnou roli v současném chovu hrají národní hřebčiny – především *Národní hřebčín Kladruby nad Labem* (zapsaný na seznam UNESCO), který je domovem starokladrubského koně, a dále *Hřebčín Písek* či *Hřebčín Tlumačov*. Tyto instituce se podílejí nejen na uchovávání genetických zdrojů, ale i na vzdělávání veřejnosti a propagaci kulturního dědictví.²⁵

V posledních letech se zvyšuje důraz na kvalitu chovu, zdravotní stav zvířat, welfare a výkonnostní testace. Rostoucí zájem o jezdecký sport (drezura, skoky, všestrannost aj.) a rekreační ježdění motivuje chovatele k cílené selekci a moderním metodám šlechtění.²⁶

Kromě sportovního a rekreačního využití se rozvíjí i alternativní směry jako hiporehabilitace (hipoterapie, canisterapie) nebo ekofarmy nabízející kontaktní zážitky s koňmi. V některých regionech slouží koně k práci v lese, zejména v nepřístupném terénu, kde se technika uplatňuje jen obtížně.

Současný chov se potýká i s výzvami – patří mezi ně rostoucí náklady na krmivo, ustájení a veterinární péči, nedostatek kvalifikovaných pracovníků a proměnlivý zájem veřejnosti. Přesto se daří udržovat vysokou úroveň chovu a rozvíjet mnohostranné využití koně v moderní společnosti.²⁷

²⁴ Ústřední evidence koní. Online. Dostupné z: <https://www.uek.cz/>. [cit. 2025-06-16].

²⁵ NOVÁK, Zdeněk; MACHEK, Jiří a ZÁMEČNÍK, Roman. *Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem*. Praha: FOIBOS BOOKS s.r.o., 2021. 6-8 s. ISBN 978-80-88258-30-8.

²⁶ MISAR, Drahošlav. *Vývoj chovu koní v Čechách, na Moravě a na Slovensku*. Praha: Brázda, 2011. 243-256 s. ISBN 978-80-209-0383-9.

²⁷ NAVRÁTIL, Jan. *Základy chovu koní*. Praha: Institut výchovy a vzdělávání Ministerstva zemědělství ČR, 2000. ISBN 80-7105-213-2.

3.3 Etologie

U koní, jakožto sociálních a vysoce vnímavých zvířat, má porozumění jejich přirozenému chování zásadní význam nejen pro chov, ale i pro trénink, manipulaci a celkový welfare.

Kůň je zvíře stepního typu, původně žijící ve stádech. Jeho chování je ovlivněno vývojem druhu – jako kořist se vyznačuje vysokou ostražitostí, silným pudem sebezáchovy a rychlými reakcemi na podněty. V přírodních podmínkách koně tvoří hierarchicky uspořádaná stáda, kde klíčovou roli hraje dominantní klisna (tzv. vedoucí kobyla), zatímco hřebec zajišťuje bezpečnost skupiny.²⁸

Mezi základní projevy přirozeného chování koní patří:

- **Komunikace:** Koně mezi sebou komunikují především prostřednictvím tělesných postojů, mimiky a hlasových projevů (ržání, frkání, kňourání). Důležitou roli hraje i čichové a dotekové vnímání.
- **Společenskost:** Koně jsou vysoce sociální zvířata. V izolaci trpí stresem, což může vést k rozvoji nežádoucích stereotypních projevů, jako je klkání, tkaní či okopávání boxu.
- **Pohybová aktivita:** V přirozeném prostředí tráví koně většinu dne (až 16 hodin) pohybem při pastvě. Nedostatek pohybu v ustájení může způsobovat fyzické i psychické problémy.
- **Denní režim:** Kůň je typicky aktivní během dne, ale odpočívá i v krátkých intervalech během 24 hodin. K hlubokému spánku dochází pouze v leže, a to tehdy, cítí-li se bezpečně.
- **Učení a vnímání:** Koně jsou schopni se učit asociací, pozitivním i negativním posilováním. Mají velmi dobrou paměť, ale reagují hlavně na okamžité podněty, proto je důležitý správný timing při tréninku.²⁹

²⁸ VOŘÍŠKOVÁ, Jarmila. *Etologie hospodářských zvířat*. České Budějovice: DTP Č. Budějovice, 2023. 109-117 s. ISBN 80-7040-513-9.

²⁹ THOMASOVÁ, Heather Smith. *Výcvik a chov koní*. Praha: Euromedia Group, 2015. 55-81 s. ISBN 978-80-242-5067-0

Porozumění etologii koní je klíčové pro vytvoření bezpečného a harmonického vztahu mezi člověkem a koněm. Etologické principy by měly být základem každého etického přístupu k výcviku a chovu. Využití poznatků o přirozeném chování koní pomáhá nejen ke zlepšení welfare, ale i ke zvýšení efektivity práce s těmito zvířaty, ať už ve sportu, službě nebo terapii.³⁰

3.3.1 Plemeno Český teplokrevník

Český teplokrevník je jedním z nejvýznamnějších jezdeckých plemen chovaných na území České republiky. Jedná se o univerzálního sportovního koně s výbornými předpoklady pro skokové i drezurní disciplíny, a často se uplatňuje také v military či rekreačním ježdění. Plemeno vznikalo dlouhodobým šlechtěním domácího genetického materiálu ve spojení s importovanými teplokrevními plemeny, zejména německými a holandskými.

Základy chovu českého teplokrevníka byly položeny již ve druhé polovině 20. století, kdy došlo ke sjednocení chovatelských cílů v oblasti sportovního využití koní. Začala se systematicky uplatňovat selekce na základě výkonnostních zkoušek, exteriérových hodnocení a původu. Významnou roli hrály státní hřebčiny, především v Písku, Tlumačově, Kladrubech nad Labem a Slatiňanech, kde působili klíčoví plemeníci.

Typickými znaky českého teplokrevníka jsou vyvážená tělesná stavba, dobrý rámec, korektní fundament a prostorné, pružné chody. Důraz je kladen také na klidný temperament a ochotu k práci, což jej činí vhodným i pro méně zkušené jezdce. Povolené zbarvení je nejčastěji hnědé, ryzé nebo vrané.

Chov českého teplokrevníka je řízen Svazem chovatelů českého teplokrevníka, který vede plemennou knihu, stanovuje šlechtitelský program a pořádá výběry hřebců a klisen. Důležitým nástrojem selekce jsou výkonnostní zkoušky mladých koní, výsledky ze sportovního využití a hodnocení potomstva.

³⁰ VOŘÍŠKOVÁ, Jarmila. *Etologie hospodářských zvířat*. České Budějovice: DTP Č. Budějovice, 2023. 106-109 s. ISBN 80-7040-513-9.

Díky pečlivému šlechtění a selekci se čeští teplokrevníci úspěšně prosazují i na mezinárodní sportovní scéně. Jedná se o plemeno s vysokým genetickým potenciálem, které má předpoklady pro další rozvoj v souladu s požadavky moderního sportovního jezdeckví.³¹

3.3.2 Plemeno Starokladrubský kůň

Starokladrubský kůň je jedním z nejstarších původních plemen koní nejen v České republice, ale i v celé Evropě. Jeho chov má více než 400letou tradici a je úzce spjat s císařským dvorem Habsburků a Národním hřebčínem Kladruby nad Labem, který je dnes památkou UNESCO. Plemeno bylo vyšlechtěno pro ceremoniální účely, k tahu slavnostních kočárů císařského dvora, což určilo jak jeho exteriér, tak povahu.³²

Chov starokladrubských koní byl zahájen v roce 1579, kdy císař Rudolf II. povýšil hřebčín v Kladrubech nad Labem na císařský dvorní hřebčín. Základem šlechtění byli španělští, neapolští a staroitalské koně, později došlo i ke křížení s dánskými a německými plemeny. Dlouhodobá cílená selekce vedla ke vzniku plemene s jedinečným vzhledem a charakterem.

Starokladrubský kůň se vyskytuje ve dvou barevných rázech, bělouši jsou tradičně chováni v Kladrubech nad Labem a vraníci v hřebčíně ve Slatiňanech. Typickými znaky plemene jsou výrazný, klabonosý profil hlavy, dlouhý a svalnatý krk, robustní tělo s pevným fundamentem a výborná ochota k práci. Pohyb starokladrubských koní je prostorný, elegantní a velmi výrazný, což je činí ideálními pro slavnostní ceremoniály i pro práci v tradičním spřežení.³³

³¹ SVAZ CHOVATELŮ ČESKÉHO TEPLOKREVNÍKA, Koncepce chovu koní 2014, ONLINE, dostupné z: http://www.schct.cz/cz/uvod/zpravy-a-zadosti.html?search_string=plemeno+%C4%8Desk%C3%BD+teplokrevn%C3%ADk&submit=. [cit. 2025-06-16].

³² VÍTEK, Milan; GREGOR, Dalibor. *Ušlechtilost starokladrubských koní*. Opava: FotoGregor, 2016. 31-49 s. ISBN 978-80-87731-13-0

³³ KROULÍK, Miroslav; KUČOVÁ, Věra a HOŘÍN, Petr. *Hřebčín v Kladrubech nad Labem*, Krajina koní. Praha: ViaGaudium, 2016. 146-151 s. ISBN 978-80-270-0122-4.

Plemeno se vyznačuje klidným temperamentem, vyrovnaností a snadnou ovladatelností. I proto se starokladrubští koně využívají nejen při státních ceremoniích, ale i v hipoterapii nebo jako školní koně. Pravidelně se také účastní přehlídek a reprezentačních akcí v zahraničí.

V současnosti je starokladrubský kůň národním kulturním dědictvím a jeho chov je považován za geneticky významný. Cílené šlechtění pokračuje pod vedením Národního hřebčína Kladruby nad Labem, který spravuje plemennou knihu a zajišťuje zachování unikátního genofondu tohoto barokního plemene.

Toto plemeno se vyznačuje pomalejším fyzickým i psychickým dozráváním. Tuto skutečnost však mnozí policejní jezdci, často s minulostí v parkurovém sportu a zvyklí na temperamentní sportovní koně, opomíjejí. Je proto nezbytné přizpůsobit výcvik i pracovní nasazení těchto koní jejich specifickým potřebám. Trpělivý přístup se v dlouhodobém horizontu vyplácí, neboť starokladrubští koně jsou známí svou dlouhověkostí a spolehlivostí i ve vyšším věku.³⁴

3.4 Služební hipologie

Výcvik služebních koní představuje základní pilíř pro efektivní výkon policejní služby. Každý kůň musí projít systematickým výcvikem, který ho připraví na plnění klíčových úkolů spojených s policejní hipologickou činností. Speciální policejní výcvik je nejdelší a nejnáročnější fází, lišící se od klasických jezdeckých disciplín, i když vychází z podobných základů.

V počátcích, kdy neexistovaly specifické metody pro výcvik policejních koní, byla často používána metoda pokus–omyl. Postupem času se však podařilo vytvořit promyšlený systém výcviku jak pro koně, tak pro jejich jezdce.

Při výcviku jízdní policie je nutné částečně potlačit některé přirozené instinkty koní, především strach z neznámých podnětů, na které by kůň ve volné přírodě reagoval útekem. V rozšířeném povědomí veřejnosti panuje mylná představa, že služební koně se

³⁴ NOVÁK, Zdeněk; MACHEK, Jiří a ZÁMEČNÍK, Roman. *Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem*. Praha: FOIBOS BOOKS s.r.o., 2021. 36-41 s. ISBN 978-80-88258-30-8.

ničeho nebojí. Pravdou však je, že i oni pociťují strach stejně jako ostatní koně, ale díky důkladnému výcviku se daří tyto reakce minimalizovat.

Výcvik je zaměřen na situace běžné v městském prostředí, jako je silniční provoz, hluk, velké davy lidí, práce těžké techniky, billboardy, vlajky, transparenty, oheň, pyrotechnické efekty a další rušivé prvky. Kone se učí pohybovat se bezpečně v neznámém prostředí a správně reagovat na pokyny svého jezdce.

Je důležité si uvědomit, že pokud kůň zažije extrémní stres a dostane se do situace, kterou není schopen zvládnout, může dojít k psychickým škodám, které se odstraňují velmi obtížně. Proto je klíčové znát svého koně, jeho limity a včas rozpoznat signály nepohody. Další podstatnou věcí je důvěra mezi jezdce a koněm. I v těch nejextrémnějších situacích by měl kůň vždy důvěřovat svému jezdci a následovat jeho pokynům.

Neméně důležitou součástí péče o služební koně je aktivní odpočinek. Ten má zásadní vliv nejen na jeho fyzickou kondici, ale hlavně na jeho psychickou pohodu, což je pro jeho dlouhodobý výkon v policejní službě nezbytné. Často je tento zásadní vliv podceňován a opomíjen.³⁵

3.4.1 Obecné principy služební hipologie

Služební hipologie představuje komplexní soubor činností zaměřených na přípravu a využití koní pro potřeby bezpečnostních složek. Základním stavebním kamenem této oblasti je systematický výcvik, který zahrnuje nejen remontní přípravu koní, ale také cílený nácvik klíčových prvků policejní práce. Nedílnou součástí je adaptace koní na různé typy prostředí a situací, zejména na tzv. „rušivé vlivy“, které mohou při služebních zákrocích nastat. Součástí komplexní přípravy je i praktické nasazení koní do služebních akcí, kde se proěřuje jejich připravenost, psychická odolnost a spolupráce s jezdce. Kromě výcviku a nasazení je nezbytné věnovat trvalou

³⁵ MCGREEVY, Paul. *Equine Behavior A Guide for Veterinarians and Equine Scientists. Second Edition.* Ams Division, 2012. 37-59 s. ISBN 9780702043376.

pozornost také péči o zdravotní stav, psychickou pohodu a celkovou kondici služebních koní, což je klíčové pro jejich dlouhodobé a kvalitní fungování ve službě.³⁶

3.4.1.1 Remontní výcvik služebního koně

Remontní výcvik služebního koně probíhá standardně pod vedením zkušeného jezdce a instruktora výcviku, přičemž je důsledně uplatňována zásada „mladý kůň, zkušený jezdec“. Tento přístup je obecně považován za klíčový pro správný rozvoj koně a prevenci chyb při jeho zařazení do služby. Základní příprava služebních koní zpravidla vychází ze zásad klasického jezdeckého výcviku, a to včetně drezurní a skokové průpravy, jejichž cílem je zvýšit ovladatelnost, rovnováhu a celkovou fyzickou připravenost zvířete.

Součástí přípravy je i tzv. výcvik na ruce, při němž je kůň veden ze země a postupně seznamován s rušivými podněty – např. hlukem, neobvyklými překážkami, pohybujícími se předměty apod. Tento typ výcviku se zaměřuje na postupnou desenzibilizaci koně a zároveň na budování důvěry mezi koněm a vodičem. V odborné literatuře je tento přístup často označován jako klíčový moment v předcházení stresovým reakcím zvířat v pozdějším výkonu služby.³⁷

Délka základního výcviku není pevně stanovena, obvykle však trvá přibližně jeden rok. Je však nutné brát v úvahu individuální charakteristiku každého zvířete, jeho schopnost adaptace, temperament a míru vnímavosti. Významnou roli sehrává nejen kvalita vedení výcviku, ale také systematickosti a postupnosti úkolů, které jsou na koně kladeny.

Pozitivní dopad na adaptaci mladých koní má také přítomnost zkušených služebních koní, kteří během výcviku plní roli tzv. vodičů a napomáhají mladším jedincům zvládat stresové podněty pozorováním a napodobováním chování.

Výcvik se zaměřuje i na tzv. „rušivky“ – tedy specifické podněty, jako jsou pyrotechnika, střelba, dýmovnice, oheň nebo přítomnost davu lidí. V odborných

³⁶ GREGOR, Dalibor. *Starokladrubští koně ve službách jízdní policie*. Opava: FotoGregor, 2023. 35-47 s. ISBN 978-80-87731-48-2.

³⁷ GREGOR, Dalibor. *Starokladrubští koně ve službách jízdní policie*. Opava: FotoGregor, 2023. 56-72 s. ISBN 978-80-87731-48-2.

pokynech je kladen důraz na zásadu postupného zvyšování obtížnosti, přičemž platí zásada „méně je někdy více“, zejména pokud kůň na daný podnět reaguje nejistě.

Výcvik služebního koně není jednorázovou záležitostí, ale představuje kontinuální proces, který probíhá po celou dobu jeho služebního zařazení. Pravidelné opakování dovedností a jejich prohlubování jsou považovány za základ udržení spolehlivosti a výkonnosti koně v podmínkách, které jsou často náročné jak fyzicky, tak psychicky.³⁸

3.4.1.2 Hlavní prvky policejního výcviku a nácvik různých překážek-tzv. „rušivek“

➤ Bourání barelů

Jedním z často využívaných prvků policejního výcviku je průjezd úzkým prostorem mezi dvojicí plastových barelů umístěných těsně vedle sebe. Ačkoli tento úkol může působit jednoduše, pro koně nepředstavuje přirozený pohyb – přirozenou reakcí bývá spíše vyhnutí se pevné překážce nebo její přeskočení. Smyslem cviku je především posílení důvěry koně vůči jezdcovi a jeho ochota projet těsným prostorem i navzdory instinktivnímu odporu.

Úspěšné zvládnutí této dovednosti výrazně přispívá k připravenosti koně zvládat krizové situace v přímém kontaktu s davem osob. Právě schopnost klidně a sebejistě vjet do těsného prostoru má zásadní význam při výkonech služby, zejména v případě veřejných shromáždění či demonstrací. Cvik má rovněž významný prezentační charakter – při veřejných ukázkách bývá průjezd jezdeckého kordonu mezi barely v rychlejším chodu vnímán jako působivý a divácky atraktivní prvek.³⁹

➤ Branka s PET lahvemi

Dalším významným prvkem policejního výcviku je nácvik průjezdu brankou osazenou plastovými lahvemi. Tento typ překážky slouží k simulaci rušivých vizuálních

³⁸ MĚSTSKÁ POLICIE HL. M. PRAHY. Kožíšek, Luboš. *Metodika výcviku služebních koní a zkušební řád, výběr strážníka jezdce a služebního koně*. [rukopis]. Metodik MP hl. m. Prahy, 2024. Interní dokument. 2-6 s.

³⁹ GREGOR, Dalibor. *Starokladrubští koně ve službách jízdní policie*. Opava: FotoGregor, 2023. 69-75 s. ISBN 978-80-87731-48-2.

a akustických podnětů, jelikož zavěšené lahve při kontaktu šustí a působí dojmem pevné a neproniknutelné stěny. Cílem tohoto cvičení je zvýšit psychickou odolnost koně vůči neobvyklým senzorickým vjemům, se kterými se může setkat při výkonu služby.

Tento cvik vhodně doplňuje nácvik průjezdu mezi barely, protože rovněž rozvíjí schopnost koně vyrovnávat se s neobvyklými vizuálními a akustickými situacemi. Obě cvičení mají přímé uplatnění v reálné službě, kde se koně často pohybují v prostředí plném nečekaných a potenciálně stresujících podnětů.⁴⁰

➤ **Práce s vlajkami**

Výcvik koně na vlajky představuje jeden ze základních prvků policejní přípravy, neboť se s tímto vizuálním podnětem lze běžně setkat při masových akcích, demonstracích či slavnostních událostech. Jezdec s vlajkou často symbolicky reprezentuje stát, město nebo jiný veřejný subjekt, a proto je nezbytné, aby byl kůň zcela zvyklý na přítomnost vlajčí látky a zachovával klid i v prostředí s intenzivními vizuálními stimuly.

Proces výcviku je založen na systematickém a postupném přivýkání koně. V počáteční fázi se používá menší vlajka upevněná na tyči, se kterou jezdec manipuluje v klidném tempu, zpravidla v kroku. Jakmile kůň na pohyb vlajky nereaguje, přechází se k přímému kontaktu, vlajka je jemně přejížděna po krku, hlavě a těle koně s cílem odbourat jeho přirozenou nedůvěru vůči tomuto neobvyklému podnětu.

V pokročilejší fázi výcviku je vlajka zcela rozvinuta a kůň je postupně seznamován s jejím volným pohybem v prostoru. Následně je výcvik obohacen o přítomnost dalších jezdců nesoucích vlajky různých velikostí a barev. Tímto způsobem je kůň připravován na situace, kdy se pohybuje v prostředí s vysokou vizuální zátěží, což je běžné při veřejných shromážděních, sportovních utkáních či slavnostních přehlídkách.

⁴¹

⁴⁰ GREGOR, Dalibor. *Starokladrubští koně ve službách jízdní policie*. Opava: FotoGregor, 2023. 35-39 s. ISBN 978-80-87731-48-2.

⁴¹ GREGOR, Dalibor. *Starokladrubští koně ve službách jízdní policie*. Opava: FotoGregor, 2023. 40-45 s. ISBN 978-80-87731-48-2.

➤ **Výcvik policejních koní na rušivé podněty**

Součástí výcviku policejních koní je postupné přivýkání na rušivé podněty, se kterými se mohou setkat při výkonu služby. Mezi běžné vizuální a zvukové stimuly patří např. rozevírající se deštníky, pohybující se kočárky nebo hlučný dav.

Výcvik probíhá v několika fázích, od jednoduchých situací až po komplexní simulace. Například při nácviku reakce na deštník se začíná s uzavřeným předmětem, který je postupně rozevírán v blízkosti koně, nejlépe ve společnosti zkušeného koně. Podobně se postupuje i u dětských kočárků, které jsou nejdříve prázdné a statické, následně pohyblivé a realisticky využité v interakci s koněm.

Trénink práce v davu je klíčovým prvkem – koně se nejprve seznamují s větší skupinou lidí za ohradou, kde dochází ke zklidnění a budování důvěry. Poté je simulován průchod mezi lidmi za různých podmínek (tleskání, hlasové projevy, mávání vlajkami), a to nejprve krokem, později v klusu. Klade se důraz na to, aby kůň zůstal klidný a koncentrovaný i v náročném prostředí.

Díky těmto tréninkovým metodám se zvyšuje odolnost koně vůči nepředvídatelným situacím, a zároveň se podporuje jeho spolupráce s jezdcem při zachování bezpečnosti všech zúčastněných.⁴²

➤ **Výcvik policejních koní na střelbu**

Výcvik koní na snášení střelby z cvičné pistole, která imituje skutečné výstřely, patří k nejnáročnějším a zároveň k vrcholným disciplínám v přípravě policejních koní. Vzhledem k tomu, že koně jsou zvířata s velmi citlivým sluchem a vnímáním, může být pro ně zvuk výstřelu výrazně stresující. Jen málokterý kůň zůstane při prvních pokusech zcela klidný, a proto je nutné postupovat obezřetně, s maximální trpělivostí a důrazem na bezpečnost.

Výcvik začíná zařazením mladého koně do skupiny zkušených jedinců, kteří již střelbu znají a svým klidným chováním pozitivně ovlivňují nováčka. První výstřely se

⁴² MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Pokyn ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky č.2/1.března 2024, kterým se stanoví postup policistů na úseku činnosti služební hipologie*. Policejní prezidium České republiky, 2024. Interní dokument. 7-9 s.

provádějí z větší vzdálenosti a v omezeném počtu (2–3 výstřely), aby se minimalizoval stres. Postupně se vzdálenost snižuje, vždy s ohledem na individuální reakce koně.

Další fází je střelba ze sedla, nejdříve s cvičnou zbraní se sníženou hlučností. Střílí se výhradně směrem od koně, nikoli v jeho blízkosti. Tempo výcviku se přizpůsobuje temperamentu konkrétního zvířete.

Důraz je kladen na trpělivost a opatrnost, uspěchaný nebo příliš intenzivní postup může vést k trvalému stresu nebo negativnímu naučenému chování.

K zajištění maximální bezpečnosti probíhá střelba v kontrolovaných podmínkách, vždy s ohledem na bezpečí jezdce, koně i okolí. Jezdec musí být během výcviku zcela klidný, protože kůň velmi citlivě vnímá jeho nervozitu nebo nejistotu.

Správně provedený výcvik na střelbu zajistí, že kůň zůstane klidný i v náročných situacích, kde se s hlukem výstřelů může setkat, například při zásazích v rušných městských oblastech nebo při zvládání krizových situací.⁴³

➤ **Výcvik policejních koní na dýmovnice**

Používání dýmovnic a pyrotechniky je v dnešní době častým prvkem při rizikových akcích, demonstracích či sportovních událostech. Zatímco na hlasité zvuky, jako jsou petardy, jsou policejní koně trénováni v rámci střelecké přípravy, práce s dýmovnicemi vyžaduje specifický přístup. Dýmovnice totiž nejen produkují barevný kouř, ale také šíří intenzivní zápach, který může koně znervózit a negativně ovlivnit jejich chování.

Klíčovou roli při výcviku hraje vliv zkušených koní, jejichž klidné chování usnadňuje adaptaci mladších jedinců. Zpočátku se dýmovnice používají ve větší vzdálenosti, aby byl kouř přítomen jen mírně a koně na něj mohli pozvolna reagovat.

⁴³ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Pokyn ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky č.2/1.března 2024, kterým se stanoví postup policistů na úseku činnosti služební hipologie*. Policejní prezidium České republiky, 2024. Interní dokument. 7-9 s.

Postupně se přistupuje k vyšší intenzitě, používají se dýmovnice různých barev, účinků a koně se učí zvládat i hustší kouř v bezprostřední blízkosti. Cílem je, aby zůstali klidní i v situacích, kdy jsou částečně či zcela zahaleni dýmem. Tento trénink je zásadní při reálných zásazích, kde kouř může být součástí krizového dění.

Při výcviku je nutné respektovat individuální reakce koně a postupovat pozvolna, aby se předešlo negativnímu zafixování stresové situace.

➤ **Překonávání různorodých povrchů a překážek**

Jedním z důležitých aspektů výcviku služebního koně je jeho schopnost pohybovat se po různých typech povrchů a překážkách, se kterými se může při výkonu služby setkat. Z hlediska přirozeného chování koně, není chození po kluzkých, tvrdých, pohyblivých či nezvyklých materiálech běžné. Instinktivně se kůň takovým podmínkám vyhýbá, proto je nezbytné, aby byl na podobné situace důsledně připravován již během výcviku.

Policejní koně jsou v praxi vystaveni celé škále různorodých povrchů, od dlažby při zásazích v městském prostředí (např. demonstrace, průvody), přes nerovný terén při pátrání v přírodních lokalitách až po úzké lávky či schody. Takové překážky jsou nejen psychickou výzvou, ale také zátěží na rovnováhu, koordinaci a důvěru mezi koněm a jezdcem. Důkladný trénink výrazně zvyšuje bezpečnost koně i jeho jezdce a umožňuje efektivní nasazení v krizových situacích.

Součástí výcviku služebních koní je nácvik překonávání nezvyklých a nestabilních povrchů, které mohou simulovat situace v terénu, např. plachty, lávky či schody. Tyto prvky připravují koně na pohyb po rozmanitém povrchu, se kterým se mohou setkat při výkonu služby, ať už jde o městskou dlažbu, lávky v přírodě nebo schodiště v zástavbě.

Kůň se během výcviku učí překonávat tyto překážky nejprve ze země, později s jezdcem v sedle. Důraz je kladen na klidné tempo a postupné zvyšování obtížnosti. Zkušený kůň, tzv. „vodič“, který často slouží jako podpora mladšímu zvířeti.

Nejnáročnější variantu představuje výcvik chůze po schodech, který vyžaduje dobrou koordinaci pohybu a maximální důvěru mezi koněm a jezdcem. Zvláště při sestupu je třeba velké opatrnosti, neboť koně přirozeně hůře odhadují hloubku. Důsledně budovaná jistota při práci v různorodém terénu zvyšuje bezpečnost a využitelnost koně při reálném nasazení.

Zvládnutí různých povrchů a překážek je zásadní pro nasazení koně v krizových situacích, umožňuje bezpečný pohyb v městském prostředí, v přírodě i na komplikovaných terénech, kde by běžná technika selhala. Důkladná a systematická příprava zvyšuje nejen výkon, ale i pohodu a bezpečnost koně ve službě.⁴⁴

➤ **Výcvik policejních koní na oheň**

Oheň představuje pro většinu zvířat, včetně koní, přirozený zdroj stresu a strachu. Instinktivní reakce na oheň je u koně založena na útěku, jakožto býložravec je evolučně nastaven vyhýbat se nebezpečným situacím, které by mohly ohrozit jeho život. Právě proto je výcvik na tento typ podnětu klíčový, neboť v některých situacích může být služební kůň vystaven ohni v bezprostřední blízkosti a musí být schopen zachovat klid a poslušnost.

V praxi se s ohněm může policejní kůň setkat při celé řadě situací. Typicky jde o demonstrace, kde demonstranti zapalují světlice, dýmovnice či provizorní ohně z odpadků. Dále se koně mohou ocitnout v blízkosti ohňostrojů během oslav, festivalů nebo sportovních akcí. Setkání s ohněm však není výjimečné ani při výcviku nebo veřejných ukázkách, kde bývá využíván pro efekt a nácvik krizových situací.

Výcvik koní na přítomnost ohně proto vyžaduje maximální opatrnost, systematický přístup a zajištění bezpečných podmínek. Základem je postupné seznamování koně s malým, kontrolovaným ohněm. Obvykle se využívají dvě kovové nádoby, v nichž hoří slabý oheň. Tyto nádoby jsou zpočátku umístěny v bezpečné vzdálenosti (cca 3 metry od sebe) a kůň je veden v klidném kroku mezi nimi. Sleduje se

⁴⁴MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Pokyn ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky č.2/1.března 2024, kterým se stanoví postup policistů na úseku činnosti služební hipologie*. Policejní prezidium České republiky, 2024. Interní dokument. 7-9 s.

jeho reakce na vizuální a akustické podněty, plameny, světlo, praskání dřeva či zápach kouře.

Jakmile kůň zůstává v klidu, vzdálenost mezi ohništi se postupně zmenšuje, až na přibližně 1,5 metru. Tím se kůň učí akceptovat blízkost plamenů bez známek paniky. Důraz je kladen na klidné tempo výcviku, cílem není koně „přemoci“, ale postupně u něj vybudovat důvěru a odolnost.

Pokročilejší fázi výcviku je přeskok přes tyč, která je zpočátku nezapálená. Kůň ji nejprve překonává krokem, poté klusem a později cvałem. Jakmile tyč zvládá s jistotou, začínají se zapalovat její konce, nejdříve jeden, poté druhý, a nakonec celá délka. Výcvik v této fázi již vyžaduje maximální pozornost a zkušenost jezdce. Důležitou roli hraje i přítomnost hasicích prostředků a celková kontrola nad ohněm z důvodu bezpečnosti.

Správně vedený výcvik připravuje koně na krizové situace, v nichž oheň může být součástí prostředí, například hořící předměty na demonstracích, shozené světlice či kouř z pyrotechniky. Klíčové je, aby si kůň osvojil schopnost zvládnout přítomnost ohně bez stresu, zachoval klid a reagoval na pokyny jezdce i v psychicky náročných podmínkách. Tento typ výcviku významně přispívá k celkové psychické odolnosti koně a jeho efektivitě v ostrém zásahu.⁴⁵

➤ **Výcvik policejních koní na házené předměty**

Policejní kůň musí být připraven čelit situacím, kdy jsou proti němu házeny různé předměty. Důležité je, aby na tyto podněty nereagoval panicky a zůstal klidný i v náročném prostředí.

Při nácviku se používají pouze měkké, neškodné předměty (například pěnové míčky, látkové pytlíky apod.), které nemohou koni způsobit bolest ani zranění. Nejprve se hází předměty s mírným obloukem tak, aby dopadly v blízkosti předních nohou koně, aniž by ho přímo zasáhly. Jakmile kůň zůstává klidný, postupuje se k jemným dotykům

⁴⁵ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Pokyn ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky č.2/1.března 2024, kterým se stanoví postup policistů na úseku činnosti služební hipologie. Policejní prezidium České republiky, 2024. Interní dokument. 7-9 s.*

na různé části těla, například na plece nebo boky, hlavě je nutno se zcela vyhnout. Cílem není vyvolat stres, ale podpořit odolnost vůči nečekaným podnětům.⁴⁶

➤ Skupinový výcvik koní

Skupinový výcvik je nezbytnou součástí přípravy policejních koní. V rámci tohoto výcviku se koně učí spolupracovat ve větších jednotkách, což zahrnuje jízdu v kordonu, provádění hromadných obrátů, změny směru, i přechody mezi různými formacemi a uspořádáními. Kromě toho se v tomto tréninku koně seznamují s plněním různých úkolů v rámci skupiny, protože v reálných akcích může být jednotka rozdělena a pověřena různými úkoly podle aktuální situace.⁴⁷

Je důležité, aby se jezdci a koně učili správně reagovat na jezdecký obušek. Zatímco kůň může být zvyklý na obušek svého jezdce, může mít problém s reakcí na obušek jezdce vedlejšího, což je třeba v tréninku zohlednit.

➤ Nakládání a vykládání koně

Nakládání a přeprava služebních koní představuje důležitou součást jejich přípravy na výkon služby. Z různých zdrojů (např. interní metodiky Policie ČR) vyplývá, že je kladen důraz na to, aby byl tento proces bezpečný a bezproblémový. Výcvik koní na nakládání obvykle probíhá postupně, s cílem dosáhnout toho, aby se z přepravy stala běžná a rutinní záležitost.

Z hlediska celkového přístupu k výcviku je vhodné přizpůsobit nácvik podle povahy jednotlivého koně. Je důležité mít na paměti psychickou citlivost koní jako býložravců, kteří mohou na stres reagovat výrazněji než predátoři, což se promítá do nutnosti zohlednění welfare při všech typech manipulace.⁴⁸

⁴⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Pokyn ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky č.2/1.března 2024, kterým se stanoví postup policistů na úseku činnosti služební hipologie*. Policejní prezidium České republiky, 2024. Interní dokument. 7-9 s.

⁴⁷ MINISTERSTVO VNITRA ČR. Příloha č. 1 k Pokynu ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky č.2/1.března 2024, *Základní metodika pro nácvik součinnosti jízdních jednotek s pořádkovými jednotkami*. Policejní prezidium České republiky, 2024. Interní dokument. 7-9 s.

⁴⁸ MĚSTSKÁ POLICIE HL. M. PRAHY. KOŽÍŠEK, Luboš. *Metodika výcviku služebních koní a zkušební řád, výběr strážníka jezdce a služebního koně*. [rukopis]. Metodik MP hl. m. Prahy, 2024. 1-3 s.

3.4.1.3 Policejní koně v akci

Koně provázeli člověka již po tisíciletí, zejména během vojenských expedic. Doby, kdy tisíce koní sváděly bitvy a souboje v jezdeckých jednotkách, jsou dávno pryč. Dnes můžeme takové scény vidět už pouze v omezeném počtu při rekonstrukcích historických bitev. Doba se změnila, ale filozofie nasazení policejních koní zůstala v podstatě stejná.

Místo bojišť pokrývajících desítky kilometrů čtverečních dnes koně slouží na jednotlivých ulicích a náměstích. Jezdecké šavle se proměnily v jezdecké obušky, a kryté jezdecké zbroje na neprůstřelné vesty, zatímco jezdecké helmy nahradily přilby s balistickou ochranou. Koně navíc mají chrániče zraku proti házeným předmětům.

Nasazení služebních koní při akcích s vysokým rizikem narušení veřejného pořádku se stále podobá jejich původnímu účelu. Koně provázejí organizované skupiny, například příznivce sportovních klubů při přesunech na stadion, čímž zajišťují, že se skupina nerozptýlí po městě a nenarazí na konflikty. V takových situacích je důležité, aby policejní koně sloužili jako živá bariéra mezi skupinami, psychologicky působili na dav a odváděli pozornost od protiprávního jednání. V krizových chvílích mohou rozrušit soudržnost davu, což umožňuje efektivnější zásah dalších jednotek.

Policejní koně dokážou omezit a usměrnit dav osob v pohybu a spolu s pěšími jednotkami mohou zadržet problémové osoby nebo vyprostit členy bezpečnostních složek z obklíčení nepřátelského davu. V těchto situacích je důležité používat alespoň čtyři koně, kteří se nesmí rozdělit. S rostoucím rizikem je vhodné počet koní navýšit, přičemž mohou být rozděleni pro různé úkoly.

Při ostrém nasazení proti davu musí pěší jednotky postupovat v těsné blízkosti koní, aby zabránily tomu, že se dav opět zformuje. Vysoká úroveň výcviku koní a jezdců je v těchto situacích klíčová, protože v opačném případě hrozí nebezpečí, že jezdec bude z koně stržen. Jezdci na okrajích formace jsou obzvláště zkušení, protože to jsou právě oni, kteří čelí největšímu nebezpečí. Velitel nasazených koní musí mít dobrý přehled

o situaci a být připraven na všechny možné překážky, jako jsou železné zábradlí, tramvajové koleje nebo betonové květináče.⁴⁹

Výstroj jezdců i koní je uzpůsobena těmto výzvám. Kůň je chráněn zejména na hlavě pomocí protiúderového štítu a plexisklového chrániče zraku, připevněného k uzdečce. Jezdec je chráněn balistickou vestou a přilbou. Dalšími ochrannými prvky jsou reflexní vesta jezdce, reflexní deka na koně a reflexní chrániče nohou, které zajišťují viditelnost a bezpečnost během akcí i při běžné službě.⁵⁰

3.4.1.4 Péče o služební koně u jízdních jednotek

Policejní koně jsou ustájeny ve služebních stájích, kde mají každý svůj individuální box. Tyto boxy se denně uklízejí, pravidelně se dezinfikují a deratizují. Koně jsou každý den čištěni, jak před, tak i po ježdění. Každý příslušník jízdní policie je zodpovědný za vyčištění svého přiděleného koně. Čištění koně není pouze o odstranění nečistot, je to i malá veterinární prohlídka. Příslušník jízdní policie kontroluje zdravotní stav koně vizuálně i pohmatem šlach, kontrolou kloubů a dalšími prohlídkami. Po ježdění je vhodné koni osprchovat nohy ve stříkacím boxu, pokud to podmínky umožňují, může být osprchován celý.

Další péče zahrnuje čištění napáječek a krmných žlabů, stejně jako pravidelné odstraňování pavučin z boxu. Strava koní je pečlivě vyvážena, aby obsahovala dostatek bílkovin, minerálů, vitamínů a energetických živin, přičemž je založena především na sacharidech a kvalitním senu. Krmivo by mělo být podáváno vždy ve stejnou dobu, přičemž přístup k vodě musí být nepřetržitý. Krmné dávky je vhodné přizpůsobovat zátěži koně, a i ročnímu období.

Zdravotní péči o koně zajišťuje smluvní veterinární lékař a podkovářské služby jsou prováděny smluvním podkovářem. Služební koně jsou obvykle vyřazováni z aktivní služby kolem 20 let věku nebo z důvodu zdravotních problémů, které doporučí veterinární

⁴⁹ Science ABC. *Why Do Policemen In Some Big Cities Still Use Horses?* [online]. [cit. 2025-06-15]. Dostupné z: <https://www.scienceabc.com/social-science/why-do-policemen-in-some-big-cities-still-use-horses.html>

⁵⁰ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Pokyn ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky č.2/1.března 2024, kterým se stanoví postup policistů na úseku činnosti služební hipologie*. Policejní prezidium České republiky, 2024. Interní dokument. 18 s.

lékař. Cena koně pro odprodej do soukromých rukou je stanovena na základě posudku veterináře.

Vyřazení koně i přesto mají často ještě co nabídnout novým majitelům. Jsou dobře vycvičeni, mají příjemný vzhled a skvělý vztah k lidem. Tito koně jsou vhodní na procházky v terénu, lehkou práci na jízdárně a o tyto koně je velký zájem. Při vyřazení se dbá na to, aby byli tito koně umístěni pouze do dobrých rukou.⁵¹

3.4.2 Služební hipologie u vybraných bezpečnostních složek

Tato podkapitola se věnuje specifickým pravidlům, postupům a praxi v oblasti služební hipologie u vybraných bezpečnostních složek, konkrétně Městské policie hlavního města Prahy a Policie České republiky. Cílem je přiblížit odlišnosti i shodné prvky v organizaci, výcviku a nasazení služebních koní a jezdců v rámci těchto složek. Struktura podkapitoly je zvolena tak, aby umožnila přímé srovnání obou jednotek, a to zejména v oblastech organizace služby, náboru a výcviku koní a jezdců, systému přezkušování, péče o koně a praktického nasazení jízdnic skupin.

3.4.2.1 Výběr a pořízení nového koně

➤ Pořízení koně pro PČR

Obměna a doplňování stavů služebních koní probíhá prostřednictvím nákupu nebo výpůjčky od právnických či fyzických osob, které se zabývají chovem většího počtu koní. Samotný nákup koní je realizován z centrálně zabezpečeného majetku a zajišťuje jej správa logistického zabezpečení Policejního prezidia České republiky ve spolupráci s odborem služební kynologie a hipologie.

Kritéria výběru koně:

- a) plemena teplokrevných koní,
- b) věk minimálně 3 roky,
- c) kohoutková výška hůlková (KVH) minimálně 165 cm,

⁵¹ GREGOR, Dalibor. *Starokladrubští koně ve službách jízdní policie*. Opava: FotoGregor, 2023. 80-85 s. ISBN 978-80-87731-48-2.

- d) pohlaví valach, hřebec,
- e) barva hnědák, ryzák, vraník,
- f) bez exteriérových vad,
- g) dobrý charakter, klidný temperament, ochota spolupracovat s jezdcem,
- h) bez stájových zlovyků (opakovaných poruch chování snižujících služební využitelnost zvířete nebo ohrožujících jeho zdravotní stav).⁵²

➤ **Pořízení koně pro MP Praha**

Kritéria výběru koně:

- a) zdravotní způsobilost-pro výkon služby je požadován kůň v perfektním zdravotním stavu, který je potvrzen veterinárním vyšetřením (klinické, ortopedické, ohybové zkoušky, rentgen),
- b) nejčastěji se pořizují obsedlí koně ve věku kolem 4 let, případně tříletí neobsedlí koně s individuálním přístupem a omezením v prvním roce služby.⁵³

3.4.2.2 Přezkušování služebních koní

➤ **Přezkušování služebních koní u MP Praha.**

Vzhledem k vysokému fyzickému a psychickému zatížení koně ve výkonu služby je nutné počítat i s následným vyřazením služebního koně z aktivní služby. Vyřazení koně ze služby je možné na základě písemné veterinární zprávy ošetřujícího veterinárního lékaře a v této zprávě uvedeného doporučení o vyřazení služebního koně z aktivní služby.

⁵⁴

➤ **Přezkoušení služebních koní u PČR.**

⁵² MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Pokyn policejního prezidenta č. 83/28. dubna 2015, kterým se upravuje činnost služební hipologie*. Policejní prezidium České republiky, 2015. Interní dokument. 10 s.

⁵³ MĚSTSKÁ POLICIE HL. M. PRAHY. *Příkaz ředitele Městské policie hl. m. Prahy č. 14/30.dubna 2008, kterým se vydává směrnice upravující činnost zaměstnanců Městské policie hl. m. Prahy při výkonu práce související s plněním úkolů jízdní skupiny obvodního ředitelství Městské policie hl. m. Prahy*. 2008. Interní dokument. 5-7 s.

⁵⁴ MĚSTSKÁ POLICIE HL. M. PRAHY. KOŽÍŠEK, Luboš. *Metodika výcviku služebních koní a zkušební řád, výběr strážníka jezdce a služebního koně*. [rukopis]. Metodik MP hl. m. Prahy, 2024. Interní dokument. 5-7 s.

Přezkušování je důležitou součástí zajištění připravenosti pro výkon policejné hipologických činností. Každý služební kůň musí nejpozději do 12 měsíců od data zakoupení nebo výpůjčky absolvovat přezkoušení, na jehož základě je mu přidělena odpovídající kategorie, například hlídkový služební kůň nebo služební kůň pro speciální úkoly. Přezkoušení koní probíhá opakovaně každé dva roky, a to nejpozději do 31. prosince příslušného roku. Pokud kůň při přezkoušení neuspěje, je mu stanoven opravný termín. Neúspěch v opravném termínu znamená, že kůň je považován za nezpůsobilého k výkonu policejné hipologických činností a musí být vyrazen z výkonu služby. V případě přezkušování koní pro speciální úkoly je možné opravné přezkoušení nejdříve tři měsíce po neúspěšném pokusu. Pokud kůň nezíská kategorii pro speciální úkoly, ale splňuje podmínky pro základní kategorii hlídkového koně, může vykonávat alespoň základní policejní činnosti.⁵⁵

3.4.2.3 Výkon služby jízdních jednotek

➤ Výkon služby jízdní skupiny Městské policie Praha

Výkon služby jízdní hlídkou je zajišťován dvoučlennou skupinou tvořenou dvěma strážníky a dvěma koňmi. Velitele každé hlídky určuje vedoucí jízdní skupiny, přičemž tento strážník odpovídá za průběh služby. Při hlídkové činnosti je důležité přihlížet ke schopnostem koní i strážníků a zvolit terén vhodný pro tento způsob hlídkování. Pohyb hlídky nesmí omezovat volný pohyb chodců, pokud to nevyžaduje plnění úkolů. Při pohybu v silničním provozu se strážníci řídí pravidly silničního provozu a zachovávají zásadu, že každý člen jízdní hlídky je účastníkem provozu a řidičem, přičemž zkušenější jezdec jede v čele. Důležitou součástí služby je i prevence znečištění veřejných prostor a ochrana zdraví a majetku občanů, jízdní hlídka musí dbát na to, aby kůň nezpůsobil znečištění, újmu na zdraví nebo škodu na majetku. Samozřejmostí je i dbání na vzhled strážníků a koní, kteří reprezentují práci městské policie. Hlídka má rovněž povinnost reagovat na přestupky a jiné protiprávní jednání, avšak vždy s ohledem na aktuální podmínky. V případě nutnosti provedení úkonu sesedá strážník z koně, přičemž druhý strážník koně přidržuje. Při výkonu služby je nutné mít u sebe radiostanici nebo telefon

⁵⁵ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Pokyn policejního prezidenta č. 83/28. dubna 2015, kterým se upravuje činnost služební hipologie*. Policejní prezidium České republiky, 2015. Interní dokument. 6-7 s.

pro přivolání pomoci. V případě nepříznivého počasí je možné službu přerušit nebo ukončit, pokud to neohrozí bezpečnostní situaci.⁵⁶

➤ Výkon služby jízdní policie PČR

Oddělení služební hipologie Policie ČR se podílí především na ochraně veřejného pořádku, bezpečnosti osob a majetku a na prevenci trestné činnosti. Kromě základních úkolů se věnuje také prezentaci činnosti Policie ČR a služební hipologie prostřednictvím tematických přednášek, exkurzí a ukázek výcviku, a to jak v České republice, tak v zahraničí. Součástí aktivit oddělení je také účast na hipologických akcích sportovního charakteru. Policejně hipologické činnosti se dále dělí na základní a speciální. Základní činnosti zahrnují především hlídkovou službu a plnění úkolů v rámci pátrání po pohřešovaných a hledaných osobách a věcech. Speciální policejně hipologické činnosti jsou realizovány zejména při zásazích pod jednotným velením, v součinnosti s pořádkovými jednotkami, a zahrnují plnění specifických úkolů v rámci opatření, případně dalších speciálních hipologických úkolů.⁵⁷

⁵⁶ MĚSTSKÁ POLICIE HL. M. PRAHY. *Příkaz ředitele Městské policie hl. m. Prahy č. 14/30. dubna 2008, kterým se vydává směrnice upravující činnost zaměstnanců Městské policie hl. m. Prahy při výkonu práce související s plněním úkolů jízdní skupiny obvodního ředitelství Městské policie hl. m. Prahy.* 2008. Interní dokument. 6 s.

⁵⁷ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Pokyn policejního prezidenta č. 83/28. dubna 2015, kterým se upravuje činnost služební hipologie.* Policejní prezidium České republiky, 2015. Interní dokument. 3 s.

4 VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Tato kapitola se zaměřuje na analýzu dat získaných prostřednictvím polostrukturovaného dotazníkového šetření, které bylo distribuováno mezi příslušníky jízdních jednotek Policie České republiky (dále PČR) a Městské policie hlavního města Prahy (dále MP). Cílem šetření bylo získat podklady pro zhodnocení aktuálního využívání koní při výkonu služby, zejména v oblasti zajišťování veřejného pořádku, prevence kriminality a specifických zásahových činností. Respondenti se v dotazníku vyjadřovali ke svým zkušenostem se službou u jízdní jednotky, hodnotili úroveň výcviku, materiální a provozní podmínky, přínosy jízdní policie a navrhovali možná zlepšení. Tato zjištění tvoří podklad pro analýzu přínosů a omezení využití koní ve službě a návrh doporučení pro efektivnější využití jízdní policie.

Dotazník byl koncipován tak, aby poskytl jak kvantitativní údaje (např. délka praxe, četnost nasazení koní), tak i kvalitativní vhledy do každodenní praxe respondentů. Odpovědi byly následně tematicky rozčleněny do čtyř hlavních oblastí: příprava jezdců a koní, zásahy, materiální vybavení a návrhy a doporučení, které odrážejí strukturu dotazníku i hlavní cíle práce. Dotazníkové šetření probíhalo v období od ledna do března 2025. Dotazník byl distribuován v listinné podobě a vyplňovali jej příslušníci jízdních jednotek Policie ČR a Městské policie hl. m. Prahy. Respondenti byli osloveni pomocí záměrného výběru na základě osobních kontaktů autorky, které má z prostředí jezdecké praxe. Celkem bylo osloveno 20 osob, z nichž 11 dotazník skutečně vyplnilo a odevzdalo.

4.1 Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření proběhlo mezi příslušníky Policie ČR a strážníky Městské policie Praha. Dotazník byl koncipován jako polostrukturovaný a obsahoval celkem 22 otázek. Odpovíдалo na něj 5 příslušníků Policie ČR a 6 strážníků Městské policie Praha. Otázky byly otevřené a umožňovaly respondentům sdílet vlastní zkušenosti, názory a návrhy. Pro přehlednost a účelovou analýzu byl dotazník rozdělen do čtyř tematických oblastí:

1. Příprava jezdců a koní – otázky zaměřené na vstupní výcvik, kvalifikaci, jezdecké zkušenosti a adaptaci koní do služby.

2. Výkon služby a zásahy – zkušenosti s nasazením koní při výkonu služby, typy akcí a zátěž koní.
3. Materiální a organizační zajištění – otázky směřující na zázemí, výstroj a péči o koně.
4. Návrhy a doporučení – prostor pro subjektivní hodnocení a možné zlepšení stávající praxe.

V úvodu dotazníku byli respondenti také dotázáni na svoji motivaci ke službě u jízdní jednotky. Nejčastěji uváděli, že práce u jízdní policie pro ně představovala naplnění dětského snu nebo možnost propojit službu u Policie ČR či Městské policie s dlouhodobým zájmem o koně a jezdecký sport.

Tato struktura umožnila hlubší pohled do fungování obou jízdních složek a pomohla identifikovat rozdíly i společné rysy v jejich přístupu ke služební hipologii.

4.1.1 Příprava jezdců a koní

V této části jsou vyhodnoceny odpovědi respondentů týkající se jejich odborné přípravy na výkon služby v jízdních jednotkách a výcviku služebních koní. Dotazníkové otázky se zaměřovaly na rozsah výcviku, jeho obsahovou náplň (teoretická vs. praktická část), zaměření na krizové situace, subjektivní hodnocení připravenosti, délku praxe u koní a zkušenosti mimo policejní službu.

Respondenti z řad PČR uvedli, že absolvovali úvodní čtyřtýdenní kurz organizovaný jejich útvarem, který zahrnoval jak teoretickou, tak praktickou přípravu. Tento kurz je zaměřen na základy hipologie, taktiku výkonu služby a výcvik služebního koně. Naopak jezdci MP takový kurz neabsolvuují, jelikož jednou ze vstupních podmínek pro zařazení k jízdní skupině je již získaná jezdecká licence udělovaná Českou jezdeckou federací. Další výcvik probíhá v rámci výkonu služby.

Z odpovědí respondentů dále vyplynulo, že část jezdců považuje stávající systém přípravy za dostatečný, zejména v kontextu praktických zkušeností získaných v terénu. Jiní by však uvítali intenzivnější nebo delší přípravu, zejména v oblasti výcviku na tzv. „rušivek“, jako je hluk, pohyb v davu nebo neobvyklé překážky. Zejména strážníci MP upozornili na rezervy v přípravě na hromadné akce pro veřejnost, kde je potřeba sebranost a precizní zvládnutí pohybu ve formacích.

V otázce týkající se délky praxe s koňmi respondenti často uváděli, že měli předchozí zkušenosti mimo službu – z hobby ježdění, sportovní jezdecké disciplíny nebo jako cvičitelé. Tyto zkušenosti podle jejich vyjádření nepředstavovaly jen důležitý základ pro zvládnutí samotných jezdeckých dovedností, ale ukázaly se jako zásadní i v krizových situacích, kdy bylo potřeba rychle reagovat a udržet klid v náročném terénu či při konfliktním kontaktu s veřejností.

Z pohledu přípravy koní kladli jezdci u PČR velký důraz na individuální přístup ke každému koni, zejména při nácviku tzv. „rušivek“ (např. vlajky, dýmovnice, hluk, práce v těsném kontaktu s lidmi). Podle jejich vyjádření však v rámci PČR chybí systematizace výcviku a mnohé tréninkové prvky se provádějí spíše nárazově než pravidelně, což nepovažují za ideální z hlediska dlouhodobé výkonnosti a duševní pohody koně. Kritizovali rovněž zastaralý systém výcviku, který podle nich nedostatečně zohledňuje individualitu každého koně. V kontextu současného vývoje jezdeckých přístupů, které kladou důraz na welfare a ohleduplnost ke zvířeti, vnímají nedostatek inovace jako překážku. Někteří respondenti uvedli, že služební koně jsou mnohdy vnímáni spíše jako výkonný prostředek než jako živý a citlivý jedinec, což vnímají jako zásadní problém v přístupu k výcviku i samotnému výkonu služby.

4.1.2 Výkon služby a zásahy

Respondenti z řad MP i PČR popsali rozdíly v charakteru nasazení služebních koní. U Městské policie jsou koně vnímáni spíše jako prostředek ke zvýšení mobility hlídek a nástroj prevence. Slouží především k hlídkové činnosti, případně se účastní veřejných akcí s prezentačním charakterem. Jezdecký personál MP uvedl, že jejich koně se většinou účastní dvouhodinových hlídek a ukázek pro veřejnost, kterých bývá zhruba šest do měsíce. Výcvik probíhá formou lonžování a praktických cvičení a k tomu mají koně v podstatě denně přístup do výběhů. Systém nasazení a péče o koně považují jezdci MP za vyvážený a v zásadě optimální s ohledem na náročnost služby a pohodu zvířat.

Naproti tomu PČR využívá jízdní oddíly ve výrazně taktičtější roli, zejména při zajištění pořádku během rizikových sportovních událostí, jako jsou fotbalová utkání. V sezóně jsou koně v těchto případech nasazováni až šestkrát měsíčně. Vedle toho se účastní běžných hlídek přibližně ve stejném rozsahu. Respondenti z PČR uvedli, že ačkoliv výcvik probíhá zhruba dvanáctkrát za měsíc, jeho časový rozsah (cca 1 hodina)

je nesrovnatelný s fyzickým i psychickým zatížením koně během zásahů, kdy je zvíře nasazeno často i na 6–8 hodin denně. Jako problematické bylo označeno i omezené využívání výběhů, koně se do volného výběhu dostanou v průměru pouze třikrát do měsíce, což respondenti vnímají jako nedostatečné s ohledem na welfare a regeneraci zvířete. Tyto skutečnosti mohou ovlivňovat nejen pohodu zvířat, ale i jejich dlouhodobou výkonnost ve službě.

4.1.3 Materiální a organizační zajištění

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že vybavení využívané při službě s koněm se významně liší mezi MP a jízdními jednotkami PČR.

Jezdci MP využívají při běžném výkonu služby klasické jezdecké vybavení, konkrétně anglickou uzdečku a sedlo. Sedla jsou zpravidla šita na míru konkrétnímu koni, čímž je zajištěn požadovaný komfort a funkčnost. Vzhledem k tomu, že jednotka MP se nepodílí na zásazích ve velkých rizikových situacích (např. demonstrace, sportovní utkání apod.), nedisponují jezdci zásahovými ochrannými pomůckami, jako jsou štíty či chrániče.

Oproti tomu jízdní oddíl PČR využívá vybavení přizpůsobené jak pro běžnou službu, tak i pro zásahové situace. Během běžné hlídkové činnosti je používána služební uzdečka a služební sedlo, dále také chrániče končetin koně, tzv. „kamaše a zvony“, které chrání korunku kopyta. Pro zásahy, například během sportovních utkání nebo jiných událostí s vyšší mírou rizika, je výstroj koní doplněna o zásahové ochranné prvky: plastové chrániče hlavy a očí, hrudní štíty a speciální zásahové kamaše.

Zajímavým zjištěním z šetření je rozdíl ve vlastnictví a přizpůsobení sedel. Zatímco u MP jsou sedla často šita přímo na míru konkrétnímu koni, u PČR se podle odpovědí jezdců v některých případech stále používají sedla po vysloužilých koních. Takové sedlo však nemusí optimálně sedět, což může negativně ovlivnit nejen pohodlí zvířete, ale i jeho výkonnost a dlouhodobé zdraví. Vzhledem k délce služby, kdy je kůň během některých akcí pod sedlem až osm hodin, považují jezdci tento stav za nevyhovující a doporučují sjednocení standardu výstroje s důrazem na komfort a individuální přizpůsobení výbavy každému koni.

Při dotazu, zda respondenti považují koně za plně nahraditelné se v podstatě všichni shodli na tom, že služební koně nelze v plném rozsahu nahradit žádným jiným prostředkem. Respondenti zdůraznili několik zásadních výhod, které využití koní ve službě přináší. Především poukázali na jejich schopnost pohybu v těžko přístupném terénu, kde běžná technika selhává, zejména při pátracích akcích v zalesněných nebo členitých oblastech. Zároveň vyzdvihli větší rozhled jezdce ze hřbetu koně, což umožňuje lepší přehled o situaci v terénu.

Významným aspektem, který nelze opomenout, je psychologický efekt přítomnosti koně na místě zásahu. Kone vzbuzují u většiny lidí přirozený respekt, který často snižuje tendence k agresivnímu nebo jinak problémovému chování. Podle některých respondentů dokáže samotná přítomnost koně na místě předcházet eskalaci konfliktu, nebo dokonce zabránit násilnému jednání, protože agresor si rozmyslí střet s několikasetkilogramovým zvířetem.

Dalším nezastupitelným přínosem je efektivita koní při zásazích proti davu, například při demonstracích. Respondenti opakovaně uvedli, že pomocí jezdecké jednotky je možné rychle a účinně rozdělit větší shluk lidí na menší skupiny, se kterými si následně poradí speciální pořádkové jednotky (SPJ). Taková taktická spolupráce je podle jejich názoru v některých situacích nenahraditelná a významně přispívá k bezpečnému zvládnutí krizové situace.

Na otázku týkající se průměrné délky služby koní u jednotlivých jízdních jednotek se respondenti z Městské policie Praha shodli, že jejich koně obvykle odcházejí ze služby mezi 20. až 25. rokem věku. Ačkoli jejich nasazení není fyzicky natolik náročné jako u Policie ČR, většina jezdců se přesto domnívá, že by ideální hranicí pro ukončení služby měl být maximálně 20. rok života koně. Tento názor opírali především o hledisko welfare zvířete a důstojného „odchodu do důchodu“ po letech služby.

Príslušníci jízdních jednotek Policie ČR uvedli, že jejich koně nejčastěji ukončují službu okolo 20. roku života. Vzhledem k vyšším fyzickým i psychickým nárokům, které na koně klade jejich služební nasazení, například dlouhé a náročné zásahy, zásahy ve ztížených podmínkách či pohyb v hustém davu, by však podle mnohých z nich bylo vhodné zkrátit délku služby a umožnit odchod ze služby již kolem 18. roku věku. Takové

opatření by podle nich mohlo významně přispět ke zvýšení kvality života zvířat v pozdějším věku a snížení rizika přetěžování koní v závěru jejich aktivní služby.

4.1.4 Návrhy, doporučení, zkušenosti

V rámci závěrečné části dotazníku měli respondenti možnost vyjádřit své názory na současné nastavení systému služební hipologie a případně navrhnout zlepšení. Strážníci z jízdní jednotky MP se většinově vyjádřili pozitivně k fungujícímu systému, který považují za vyvážený a funkční. Vyslovili se pouze pro drobná vylepšení, zejména by uvítali větší prostor pro pravidelnější jízdařenskou práci a nácviku formací. Podle jejich názoru vede trénink na jízdařně ke zvýšení vnímavosti koně, jeho lepší reakci na pobídky jezdce a celkové mentální bystrosti. Takový výcvik rovněž přispívá k tomu, aby se kůň neuzavíral do stereotypu, který může vznikat při dlouhodobé opakující se hlídkové činnosti.

Naopak jezdci z jízdní jednotky PČR v hlavním městě Praze vyjádřili řadu zásadních připomínek. Jako jeden z hlavních problémů označili nevyhovující technické zázemí, v němž jednotka sídlí. Jedná se o jeden z nejstarších areálů mezi všemi jízdními jednotkami Policie ČR, který postrádá základní moderní vybavení, především jezdeckou halu. Právě absence haly je podle respondentů významným omezením, které negativně ovlivňuje možnosti pravidelného a kvalitního výcviku bez ohledu na počasí, což je v současnosti v jezdecké praxi považováno za standard. Dále bylo upozorněno na celkově zastaralé vybavení a nedostatečný komfort pro koně. Zmíněn byl také nedostatek možností pro volný pohyb koní ve výběžích, což z pohledu welfare zvířat považují respondenti za znepokojivé a dlouhodobě nevyhovující.

4.2 Návrhy pro případná zlepšení

Na základě zjištění z dotazníkového šetření lze formulovat několik doporučení, která mohou přispět ke zvýšení kvality výkonu služby a zlepšení podmínek jak pro jezdce, tak pro služební koně.

➤ **Posílení meziútvarové spolupráce a sdílení dobré praxe**

Obě složky mohou profitovat ze vzájemné výměny zkušeností a postupů. Například systém péče a odpočinku MP Praha může být inspirací pro PČR, zatímco PČR může nabídnout cenné poznatky z krizových zásahů.

Návrhy pro PČR:

➤ **Zajištění odpovídajícího zázemí pro výcvik a odpočinek koní**

Policie ČR, konkrétně její jízdní oddíl v Praze, v současné době nedisponuje jezdeckou halou, což omezuje možnosti celoročního tréninku. Vzhledem k náročnosti zásahů a důrazu na připravenost koní by bylo žádoucí investovat do modernizace jezdeckého areálu a výstroje, která je dle respondentů částečně zastaralá.

➤ **Zvýšení četnosti pobytu koní ve výběhu**

Respondenti z řad PČR upozornili na nedostatečný prostor pro volný pohyb koní, což může negativně ovlivnit jejich psychický stav. Pravidelný pobyt ve výběhu by měl být vnímán jako důležitá součást welfare a měl by být systematicky zajišťován.

➤ **Pravidelný a individuální výcvik „rušivek“**

Trénink koní na rušivé podněty by měl být součástí pravidelného výcviku a měl by reflektovat individuální potřeby každého zvířete. Zavedení systematického výcvikového plánu by pomohlo předcházet stresovým situacím a zvýšilo by výkonnost koně v krizových situacích.

➤ **Přehodnocení délky služby koní podle zátěže**

U PČR ukončují koně službu kolem 20. roku života, ale vhodnější ukončení služby by bylo kolem 18. roku věku, což reflektuje vyšší fyzické i psychické nároky této služby. Bylo by vhodné stanovit obecná doporučení pro maximální délku využití koně v závislosti na jeho vytížení.

Návrhy pro MP:

➤ Rozšíření jízdárenské práce i u MP Praha

I když jízdni jednotka Městské policie Praha hodnotí svůj systém pozitivně, jezdci by přivítali větší prostor pro pravidelný výcvik na jízdárně, který přispívá k větší soustředěnosti, ovladatelnosti a celkové připravenosti koně a zkvalitnění nácviku formací.

➤ Přehodnocení délky služby koní podle zátěže

Koně MP Praha bývají ve službě do 20–25 let, a i přes to, že jejich služba není tak náročná, tak i zde by bylo vhodnější službu koní zkrátit, a to do maximálního věku 20 let.

4.3 Souhrn dotazníkového šetření

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo analyzovat možnosti využití koní při výkonu služby Policie České republiky a Městské policie Praha, se zaměřením na jejich roli v zajišťování veřejného pořádku, prevence kriminality a specifických zásahových situacích. Tento cíl byl naplněn jak prostřednictvím rešerše odborné literatury, legislativních a interních dokumentů, tak především skrze vlastní dotazníkové šetření mezi příslušníky jízdni jednotek.

Získané údaje z dotazníků přinesly důležité informace o praktickém fungování jízdni služby. Bylo potvrzeno, že koně mají nezastupitelnou roli při zabezpečování veřejného pořádku a plní nejen preventivní funkci, ale jsou také efektivním prostředkem při zásazích, například při demonstracích nebo sportovních akcích. Respondenti opakovaně zmiňovali výrazný psychologický efekt, který služební koně na veřejnost mají. Člověk má přirozený respekt z tak velkého zvířete, a proto často upustí od agresivního chování, které by jinak směřovalo vůči policistům. Koně jsou navíc schopni proniknout i do nepřístupného terénu a díky výšce jezdce poskytují lepší přehled o situaci. Významný je také jejich přínos při taktických zásazích, kdy jízdni jednotky dokážou rozčlenit velký dav na menší skupinky, se kterými si následně efektivně poradí služba pořádkové policie, což by pomocí jiných prostředků nebylo snadno proveditelné.

Vedlejším cílem práce bylo posoudit současné využívání jízdní policie, identifikovat výhody i omezení tohoto přístupu a navrhnout řešení pro efektivnější využití koní v rámci bezpečnostních složek. I tento cíl byl naplněn. Například respondenti z Městské policie Praha označili stávající systém práce s koňmi za funkční a z pohledu welfare zvířat za dostatečný. Oproti tomu příslušníci Policie ČR upozorňovali na problémy, jako je zastaralé vybavení, chybějící jezdecká hala nebo nedostatečné výběhy pro koně. Tyto nedostatky mohou negativně ovlivňovat fyzickou i psychickou kondici koní a kvalitu služby.

Diskutovaná témata z praxe zároveň ukázala určité extrémy, v negativním slova smyslu například absenci systematického přístupu k výcviku u PČR, kde je výcvik často prováděn nárazově, bez důrazu na individualitu koně. V pozitivním slova smyslu pak lze zmínit propracovaný systém každodenní péče o koně u MP Praha, kde koně pravidelně lonžují, mají přístup do výběhů a účastní se ukázek pro veřejnost v přijatelném rozsahu.

V porovnání s teoretickou částí práce, která vychází z ideálního nastavení systému služební hipologie a právního rámce, je patrné, že realita se v mnoha ohledech liší. Například předepsaný výcvik a systém přezkušování v praxi nemusí být vždy dodržován podle metodik, což může ovlivnit připravenost koně i jezdce na zásahové situace.

Důležitým zjištěním z dotazníkového šetření je rozdílný přístup ke služebním koním mezi Policií ČR a Městskou policií Praha. Ačkoli je u Policie ČR kůň legislativně veden jako donucovací prostředek, některé poznatky naznačují, že tento status může v praxi vést k přístupu, který koně vnímá spíše jako nástroj než jako živého partnera. Tento postoj se podle některých respondentů projevuje například v nižším důrazu na individualitu koně, méně systematickém výcviku nebo nedostatečném materiálním zázemí. Oproti tomu u Městské policie je kůň vnímán spíše jako dopravní prostředek a partner, u něhož je kladen větší důraz na welfare a každodenní péči. Tento rozdíl se následně odráží i v přístupu k výcviku, frekvenci odpočinku či celkovém postoji jezdců k výkonu služby. Výsledky dotazníkového šetření tak poskytly důležité srovnání teoretických východisek s realitou, poukázaly na funkční i problematické aspekty současného stavu a nabídly podněty pro zlepšení a modernizaci přístupu k jízdní službě v rámci bezpečnostních složek.

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo analyzovat možnosti a přínosy využití koní při výkonu služby u Policie České republiky a Městské policie Praha. V teoretické části byly popsány historické souvislosti, organizační struktura služební hipologie, systém výcviku jezdců i koní a pravidla výkonu služby. Následně byla tato východiska doplněna o praktické poznatky získané prostřednictvím polostrukturovaného dotazníku, který vyplnili příslušníci obou uvedených bezpečnostních složek.

Z výsledků šetření vyplývá, že přestože obě jízdní složky plní obdobné úkoly, přístup k výcviku, nasazení i péči o služební koně se v mnoha ohledech liší. U Policie ČR je kladen větší důraz na zásahovou činnost, což se promítá do intenzivnějšího nasazování koní, například při sportovních akcích nebo demonstracích. To s sebou nese vyšší nároky na psychickou i fyzickou odolnost koní a vyžaduje důsledný a systematický výcvik, který však podle některých respondentů není vždy dostatečně zajištěn.

Naopak Městská policie Praha využívá koně spíše v rámci preventivní hlídkové činnosti a pro reprezentativní účely. Výcvik i péče o koně zde probíhá stabilněji, s důrazem na pravidelnost a možnost regenerace, což respondenti hodnotili velmi pozitivně.

Obecně se ukázalo, že služební koně jsou v bezpečnostních složkách nadále nenahraditelným prvkem, nejen díky své mobilitě v těžko přístupném terénu, ale také kvůli svému psychologickému efektu při zásazích v davu. Většina respondentů však upozorňuje na nutnost další modernizace, zlepšení zázemí a větší individualizaci výcviku koní s ohledem na současné trendy v oblasti welfare zvířat.

Z výsledků práce vyplynulo několik doporučení, která by mohla přispět ke zvýšení efektivity a udržitelnosti služební hipologie, například rozšíření možností jezdeckého tréninku, zajištění odpovídajícího technického zázemí či posílení role odborného přístupu ke každému koni. Význam jízdních složek tak i nadále zůstává nezastupitelný a jejich správné fungování závisí nejen na profesionalitě jezdců, ale i na systému, který bude pružně reagovat na aktuální požadavky praxe.

Zdroje

Literární zdroje:

1. DUŠEK, Jaromír. *Chov koní v Československu*. Ilustrovala Jana ČAPKOVÁ. Praha: Brázda, 1992. Živočišná výroba (Brázda). 400 s. ISBN 80-209-0168-X.
2. GREGOR, Dalibor. *Starokladrubští koně ve službách jízdní policie*. Opava: FotoGregor, 2023. 95 s. ISBN 978-80-87731-48-2.
3. HRINKO, Martin. *Pořádková činnost policie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2020. 360 s. ISBN 978-80-7380-793-1.
4. JISKROVÁ, Iva. *Aktuální problémy chovu a šlechtění koní v ČR*. Brno: Ediční středisko MZLU, 2008. ISBN 978-80-7375-241-5.
5. KROULÍK, Miroslav; KUČOVÁ, Věra a HOŘÍN, Petr. *Hřebčín v Kladrubech nad Labem*, Krajina koní. Praha: ViaGaudium, 2016. 205 s. ISBN 978-80-270-0122-4.
6. MACEK, Pavel a UHLÍŘ, Lubomír. *Dějiny policie a četnictva*. Praha: Police history, 2011. 178 s. ISBN 978-80-86477-55-8.
7. MISAR, Drahoslav a JISKROVÁ, Iva. *Chov a šlechtění koní*. Brno: Ediční středisko MZLU, 2021. ISBN 80-7157-510-0.
8. MISAR, Drahoslav. *Vývoj chovu koní v Čechách, na Moravě a na Slovensku*. Praha: Brázda, 2011. 296 s. ISBN 978-80-209-0383-9.
9. NAVRÁTIL, Jan. *Základy chovu koní*. Praha: Institut výchovy a vzdělávání Ministerstva zemědělství ČR, 2000. 60 s. ISBN 80-7105-213-2.
10. NOVÁK, Zdeněk; MACHEK, Jiří a ZÁMEČNÍK, Roman. *Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem*. Praha: FOIBOS BOOKS s.r.o., 2021. 127 s. ISBN 978-80-88258-30-8.
11. THOMASOVÁ, Heather Smith. *Výcvik a chov koní*. Praha: Euromedia Group, 2015. 496 s. ISBN 978-80-242-5067-0.
12. VÍTEK, Milan; GREGOR, Dalibor. *Ušlechtilost starokladrubských koní*. Opava: FotoGregor, 2016. 71 s. ISBN 978-80-87731-13-0.
13. VOŘÍŠKOVÁ, Jarmila. *Etologie hospodářských zvířat*. České Budějovice: DTP Č. Budějovice, 2023. 169 s. ISBN 80-7040-513-9.
14. ZEMAN, Miloš. *Integrovaný záchranný systém*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta chemická, 2007. 51 s. ISBN 978-80-214-3448-6.

15. MCGREEVY, Paul. *Equine Behavior, a Guide for Veterinarians and Equine Scientists. Second Edition.* Amsterdam: Elsevier-Health Sciences Division, 2012. 378 s. ISBN 9780702043376.

Elektronické zdroje:

1. Science ABC. *Why Do Policemen In Some Big Cities Still Use Horses?* Online. [cit. 2025-06-15]. Dostupné z WWW: <https://www.scienceabc.com/social-science/why-do-policemen-in-some-big-cities-still-use-horses.html>.
2. MV ČR. *Odbor služební kynologie a hipologie.* Online. Intranet. 26.1.2018. [cit. 2025-06-16]. Dostupné také z WWW: https://pp-portal.pcr.cz/pnpp/rspp/oskh/SitePages/Domovská_stránka.aspx.
3. ÚSTŘEDNÍ EVIDENCE KONÍ. Online. [cit. 2025-06-16]. Dostupné z WWW: <https://www.uek.cz/>.
4. SVAZ CHOVATELŮ ČESKÉHO TEPLOKREVNÍKA. *Koncepce chovu koní 2014.* Online. [cit. 2025-06-16]. Dostupné z WWW: http://www.schct.cz/cz/uvod/zpravy-a-zadosti.html?search_string=plemeno+%C4%8Desk%C3%BD+teplokrevn%C3%ADk&submit=.

Legislativní dokumenty:

1. ČESKO. *Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů.* In: Sbírka zákonů České republiky. 1991, částka 101.
2. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Pokyn policejního prezidenta č. 83/28. dubna 2015, kterým se upravuje činnost služební hipologie.* Policejní prezidium České republiky, 2015. Interní dokument.
3. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Pokyn ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky č.2/1.března 2024, kterým se stanoví postup policistů na úseku činnosti služební hipologie.* Policejní prezidium České republiky, 2024. Interní dokument.
4. MĚSTSKÁ POLICIE HL. M. PRAHY. *Příkaz ředitele Městské policie hl. m. Prahy č. 14/30.dubna 2008, kterým se vydává směrnice upravující činnost zaměstnanců Městské policie hl. m. Prahy při výkonu práce související s plněním*

úkolů jízdní skupiny obvodního ředitelství Městské policie hl. m. Prahy. Interní dokument.

5. MĚSTSKÁ POLICIE HL. M. PRAHY. KOŽÍŠEK, Luboš. *Metodika výcviku služebních koní a zkušební řád, výběr strážníka jezdce a služebního koně.* [rukopis]. Metodik Městské policie hl. m. Prahy, 2024. Interní dokument.

Přílohy

Příloha 1 - Dotazník

Dobrý den,

obracím se na Vás s prosbou o vyplnění tohoto dotazníku, který je součástí praktické části mé bakalářské práce. Práce se zabývá možnostmi využití koní při výkonu služby Policie ČR a Městské policie Praha při výkonu služby.

Vaše odpovědi budou sloužit výhradně pro účely této práce. Dotazník je zcela anonymní a všechna získaná data budou zpracována důvěrně a použita pouze v souhrnné podobě.

Předem Vám děkuji za Váš čas a ochotu podělit se o své cenné zkušenosti.

ÚVODNÍ ČÁST:

Pozice: Policie ČR / Městská policie Praha

Motivace: Co Vás motivovalo ke službě u jízdní jednotky (např. práce s koňmi, typ výkonu služby, zájem o specializace apod.)?

PŘÍPRAVA JEZDCŮ A KONÍ

1. Jak dlouhou máte celkovou praxi u koní (včetně zkušeností mimo Policii ČR či MP)?

Odpověď: _____ let

2. Jak dlouho z této doby působíte ve službě u jízdní jednotky Policie ČR či MP?

Odpověď: _____ let u

3. Jak probíhal Váš výcvik pro výkon služby s koněm?

Teoretická část	ANO	NE
-----------------	-----	----

Praktická část	ANO	NE
----------------	-----	----

Samostatný kurz	ANO	NE
-----------------	-----	----

V případě že ano, uveďte délku: _____

Výcvik probíhal při výkonu služby	ANO	NE
-----------------------------------	-----	----

Jiná forma ANO NE

V případě že ano, uveďte jaká: _____

4. Považujete přípravu na výkon služby za dostatečnou?

ANO

NE

V případě že ne, uveďte proč:

5. Byla příprava zaměřena i na řešení krizových situací (např. shluky lidí, hluk, zvířata)?

ANO

NE

V případě že ano, uveďte příklad:

6. Co považujete při výkonu služby s koněm za nejtěžší?

7. Máte nějaké další kvalifikace nad rámec podmínek k zařazení k jízdním složkám?

ANO Vlastním licenci ČJF (cvičitelskou, trenérskou, rozhodčí, stavitel)
Absolvoval/a jsem kurz: „Cvičitel koní“ od MŠMT
Jiné (uveďte, prosím jaké):

NE

8. Vlastníte koně?

ANO. Mám jednoho rekreačního (mladého) / sportovního.
Mám jich více, z toho ____ rekreačních (mladých) / ____ sportovních
NE

VÝKON SLUŽBY A ZÁSAHY

1. Jak často jsou koně využíváni při služebních akcích?

Přibližný počet akcí měsíčně _____

Čas věnovaný výcviku: _____ týdně

Čas na odpočinek (výběh): _____ týdně

2. Považujete tento stav za optimální pro dlouhodobé a kvalitní fungování koní ve službě? Pokud ne, co byste doporučil(a) ke zlepšení?

3. Máte zkušenost s řešením konfliktů v terénu při výkonu služby s koněm?

ANO Pokud ano, jakých?

NE

4. Jak probíhá zotavení koní po náročných akcích, a to jak z hlediska fyzické, tak psychické kondice? Jaké pomůcky nebo služby využíváte k podpoře rekonvalescence koní ve vaší jízdní jednotce? Máte nějaké návrhy na zlepšení procesu fyzické a psychické rekonvalescence služebních koní?

5. Setkal/a jste se někdy s případem, kdy u koně došlo k rozvoji traumatu v důsledku zásahu, což ovlivnilo jeho další využití ve službě?

6. Existují specifické typy akcí, na které se jednotka připravuje odlišně?

ANO Pokud ano, jaké a v čem je odlišná příprava?

NE

7. Zažil (a) jste situaci, na kterou se koně připravit nedají?

ANO Pokud ano, popište?

NE

MATERIÁLNÍ A ORGANIZAČNÍ ZAJIŠTĚNÍ

1. Jaké pomůcky a vybavení nejčastěji využíváte při výkonu služby s koněm?

Vybavení koně (sedla, ochranné prvky apod.):

Ostatní prostředky:

2. Považujete služební koně za plně nahraditelné?

ANO Pokud ano, jakými prostředky či alternativami by bylo možné jejich funkci ve službě nahradit?

NE

3. V čem vidíte největší přínos využití koní při výkonu služby?

4. Jaké vnímáte hlavní nevýhody nasazení koní ve službě?

5. Jaká je dle vašich zkušeností průměrná délka služby koní u jednotky?

Považujete tuto dobu za optimální, nebo by ste doporučil (a) změny?

NÁVRHY, DOPORUČENÍ, ZKUŠENOSTI

1. Existují podle Vás možnosti, které by mohly přispět ke zlepšení výkonnosti a welfare služebních koní? Máte nějaké návrhy na změny nebo zlepšení současného systému péče o koně a jejich výcviku?

2. Máte zkušenosti se službou u jiných jízdních jednotek? Pokud ano, mohl(a) byste popsat hlavní rozdíly mezi těmito jednotkami a zdůraznit jejich výhody a případné nevýhody?